

#DWARS

Brand bij de
bloemenstal

pagina 3

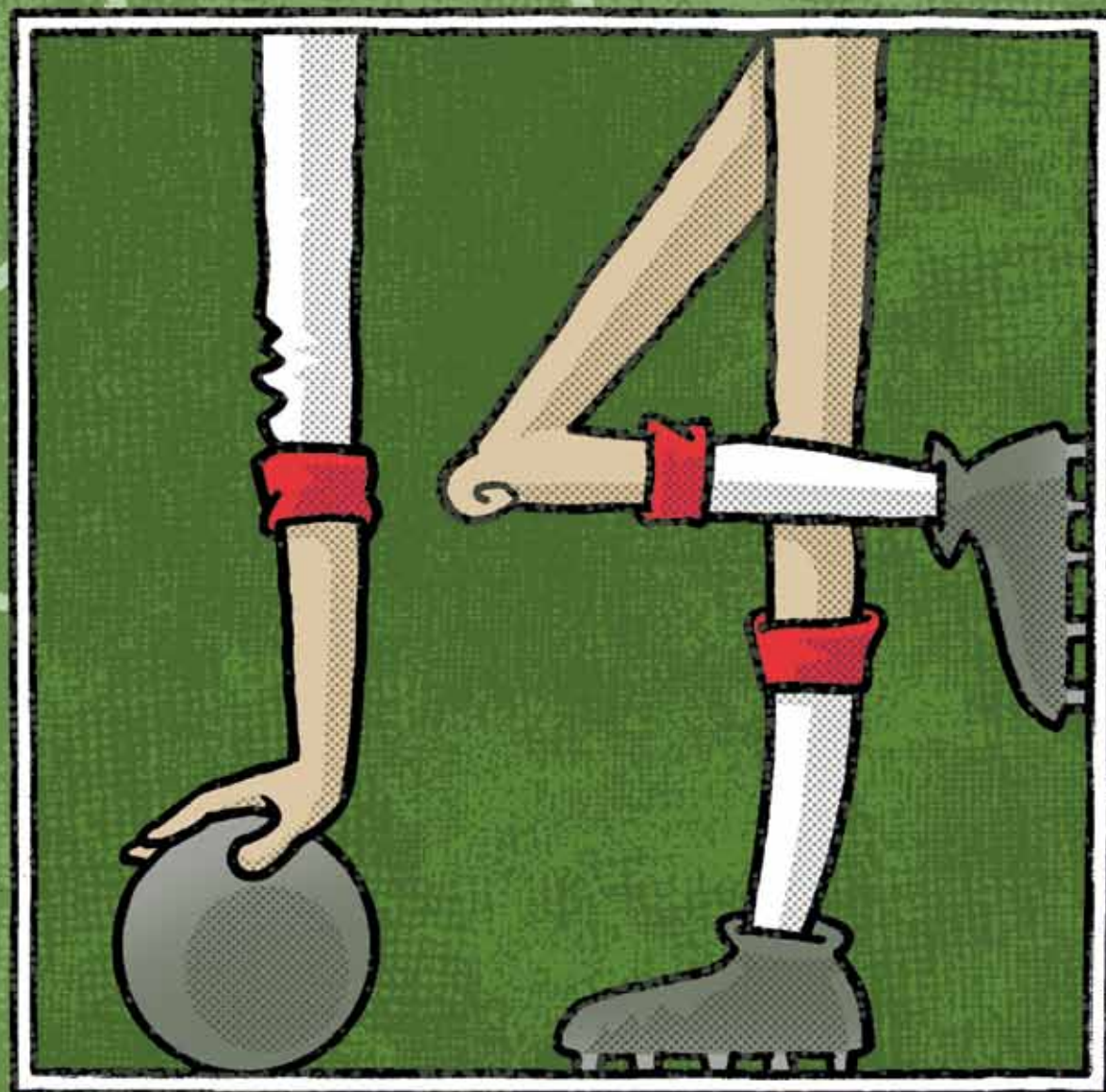

Tai chi in
Oosterpark

pagina 8

En verder

Verboden liefde in etalage	3
Herdenking 4 mei	4
Brandnetels tegen stikstof	5
Film en Oost	8
Voetbalclub zoekt 80-ers	14
Torens aan de Amstel	15

Herinneringen aan Johan Crujff • pag 6/7

JOHN
2026

Column

De column van een stadsdeelbestuurder komt dit keer van Carolien de Heer

De kracht van Oost zit in elkaar

De overlast door mensen met een verslaving in het Oosterpark is een serieus probleem dat de laatste jaren verergerd is. Het aantal gebruikers in en om het park verdubbelde ieder jaar: van 50 naar 100, naar 200, naar 400 personen. We moesten dus iets doen om de overlast te lijf te gaan. Zo kwam de gebruikersbus. Geen wondermiddel, maar er zijn minder klachten en we hebben beter zicht op de doelgroep. Natuurlijk, het voelt een beetje wrang. Mensen zitten zo in de put dat je ze alleen kunt helpen met een plek waar ze rustig kunnen gebruiken. Maar in alle ellende is het ook een lichtpuntje. Het is een plek waar je veilig bent, waar iemand een praatje met je maakt. En misschien – heel misschien – een eerste stap naar zorg en herstel.

De lange lat

Onze Oost-methode trekt veel bekijks. Hart van Nederland besteedde begin maart aandacht aan de mobiele ruimte waar mensen met een verslaving in het Oosterpark veilig en rustig drugs kunnen gebruiken. In Rotterdam willen ze nu ook zo'n bus. De Oost-

methode krijgt navolging. We leven in een wereld waarin snel gegrepen wordt naar de lange lat. Ik geef de voorkeur aan een wereld waarin mensen naar elkaar omzien. Voorkomen is beter dan genezen. Zo doen we het ook in Amsterdam-Oost. Tijdens mijn periode als stadsdeelvoorzitter heb ik vaak ervaren hoe krachtig dit is.

Vrijwilligers naar Nieuw-West

Neem bijvoorbeeld de rellen na de wedstrijd Ajax-Maccabi

Tel Aviv. Een zwarte bladzijde in de geschiedenis van de stad. Maar Oost kwam meteen in actie. Buurtouders, jongerenwerkers en vrijwilligers van zelforganisaties staken meteen de koppen bijeen. Hoe houden we de gemoederen in bedwang? Met veel bloed, zweet en tranen zochten deze helden hun achterban in de buurt op. Zo bleef het kalm in Amsterdam-Oost. Een aantal vrijwilligers trok zelfs naar Nieuw-West om daar te helpen met het kalmeren van de buurt.

Hangen hoort bij jongeren

Bij hangjongeren passen we hetzelfde recept toe. Pak ze op, jaag ze weg – klinkt vaak door bij mensen die overlast van jongeren ervaren. Begrijpelijk, maar zo werkt het niet. Hangen hoort er nu eenmaal bij voor jongeren. In een wijk als IJburg, met extreem veel tieners en matige voorzieningen, heb je dan al snel overlast. Daarom pakken wij het probleem liever bij de bron aan. Want vaak gaat het niet zo goed met de jongeren die rozigheid uithalen. Je kunt ze dan opjagen en het probleem verplaatsen. Maar je kunt ook zorgen dat jongeren goed in hun vel zitten. Met goed jongerenwerk bijvoorbeeld. Of met een programma als 'Thriving Teens'. We kijken naar het hele systeem van school, ouders, vriendengroep en buurt. We kijken hoe we dat kunnen verbeteren. Dat kost bloed, zweet en tranen, maar het helpt.

Zo boekt de methode-Oost gestaag resultaat en dat biedt hoop in een wereld waarin te snel gegrepen wordt naar de lange lat. #

Colofon

Dwars door de buurt is een onafhankelijke lokale krant die in 2026 zeven keer zal verschijnen. Oplage is 25.000.

De krant wordt huis aan huis verspreid in Oud-Oost (Oosterpark-, Transvaal- en Dapperbuurt) en Watergraafsmeer.

Gratis exemplaren mee te nemen bij o.a. OBA, Linnaeusstraat 44, Post Oost, Wijttenbachstraat 36, Dynamo, Kamerlingh Onneslaan 34, Stadsdeeloket.

Ook is Dwars te lezen op de website www.oost-online.nl/dwars-online.

Dwars 256 verschijnt op donderdag 17 mei 2026, de deadline voor uw bijdrage is donderdag 23 april 2026.

Verschijningsdata in 2026: 2 juli, 10 september, 29 oktober en 17 december.

Adresgegevens:

Wijttenbachstraat 36
1093 JC Amsterdam
06 45 00 84 46
dwarskrant@gmail.com

Kernredactie: Anita Boelsums, Anneke Hesp, Melissa Plomp, John Prop en Frank Schoevaart

Coverillustratie: John Prop

Opmaak: Frits van den Akker, Robert Nieman en Ron de Wit

Medewerkers:

Robert van Andel, Rose Bartholomé, Albert Bronk, Anna ten Bruggencate, Wendy Danser, Connie Dekker, Annette Douwes, Ties van Dijk, Eddy Ellert, Ank Engel, Carolien Gevers, Hella de Groot, Lennie Haarsma, Winnie van Heesch, Jim Jansen, Jaap Kamerling, Méland Langeveld, Cor Leiwakabessij, Ruud Meijer, Evelien Polter, Henk Pouw, Dineke Rizzoli, Ellen Ros, Jaap Stam, Ans van Stijgeren, Arie van Tol, Gert Verbeek, Kees Wulffraat, Esther van der Zee en Ton Zijp

Bestuursleden Stichting Dwars door Oost: Joost Blom, Arie van Tol en Frits Wegenwijs

Redactionele bijdragen: Dynamo, HJS en IWONN

Druk: Rodi Rotatiedruk

Bezorging: Albert Bronk

Reageren op een artikel of een onderwerp aandragen: dwarskrant@gmail.com

#DWARS REDACTIONEEL

Soms maak je fouten. Zo ook in Dwars 254

Fout 1. Op 5 maart organiseert Civic een historische modeshow samen met Het Geheugen van Oost in Podium Genieten. Wil je daar heen, noteer dan het juiste emailadres – z.mijic@civicamsterdam.nl. Vergeet niet, net als wij, de z.

Fout 2. Er is op de laatste zondag van elke maand een nabestaandencafé bij de Nieuwe Ooster. Marieke van Diemen is een van de gastvrouwen daar. Haar naam was verkort tot Van Diem.

Fout 3. We spraken kunstenaar Timothy de Graaf op pagina 18 en gaven daarna zijn website op zonder de h in zijn naam. Die is dus www.timothydegraaf.nl. Hij kan niet horen en spreken en we noemden hem doofstom. Dat is tegenwoordig niet meer een term die je kunt gebruiken, kregen we mee. Ook hierbij excuses.

En dan nog even over appels. Bill Molloy schrijft ons over de appels in de Tuin van Hera. Ze kwamen ter sprake kwamen in het artikel over de architectuur van Oostpoort en omgeving. 'De appel was een vaak terugkerend symbool van de dood van een held, maar dan ook een paspoort naar de hemel. Trouwens, veel fruit in het algemeen kreeg toen de naam appel. Nog altijd ziet men dit terug in Nederlandse namen als sinaasappel, granaatappel, en in 't Engels pineapple.' En dan hebben we ook nog die appel waardoor we uit het paradijs werden verdreven natuurlijk. Was dat wel een appel? En wie zat hier het foutste?

Blijf ons attenderen; we leren ervan, en weten dat u aandachtig leest.

Wat bijzonder goed gelezen werd, was onze oproep om herinneringen aan Johan Cruyff te delen. We laten u 11 herinneringen aan nummer 14 meelesen op bladzijde 6.

Veel plezier met dit maantnummer.

De redactie

Column

Door: Jim Jansen

NITS

Al mijn hele leven woon ik in Amsterdam-Oost en bijna net zolang luister ik naar popmuziek. Die twee werelden kwamen op een toevallige manier samen toen ik als hoofdredacteur van *New Scientist* het programma The Sound of Science aan het schrijven was. Het doel van mijn blad is om ingewikkelde materie toegankelijk te maken voor een zo'n groot mogelijk publiek. En die materie kan gaan over van alles. Over bijvoorbeeld botsende deeltjes, slimme supercomputers, het uitdijende heelal, maar zeker ook over popmuziek. Wat gebeurt er eigenlijk in je hoofd als je naar muziek luistert? Waarom voelt een nummer soms alsof het je precies raakt? En wat maakt een popsong nou echt goed?

Erik Scherder, bekend buurtgenoot en gespecialiseerd in het brein vertelt er alles over tijdens The Sound of Science in Nemo. Het leuke is dat weer een andere buurtgenoot, Henk Hofstede, zanger van NITS (spreek het uit als the Nits) die avond een aantal liedjes vertolkt. Om vast in de stemming te komen struinde ik Spotify af op zoek naar wat onbekendere nummers van de band terwijl ik de teksten bestudeerde.

Wat bleek? Ons prachtige stadsdeel is een grote inspiratiebron voor NITS. Het liedje Kilo handelt over een aardappelverkoper op De Dappermarkt. Walking with Maria gaat over een wandeling met zijn moeder vanuit Oost naar het De Mirandabad. Het breekbare Lits jumeaux vertelt het verhaal van een Joodse jongen die tijdens de Tweede Wereldoorlog verborgen werd gehouden door zijn oma en opa op een zolder in Amsteldorp terwijl de buurjongens, die nazi's waren, in het huis ernaast sliepen. Ook op zolder. Popmuziek met een verhaal en wat dat met je brein doet! U bent van harte welkom op 25 maart. #

Reageren? jim@newschemist.nl

Buurt helpt bloemen-Elly

Tekst: Ellen Ros | Fotografie: Kees Wulffraat

Maandag 26 januari 23.20 uur: de politie krijgt melding van een flinke brand aan de Tugelaweg/hoek Linnaeusstraat. Scooters staan in lichterlaaie en de brand slaat over naar de bloemenstal van Elly Oldenkamp, die grotendeels wordt verwoest.

Elly vertelt dat zij aan het eind van de avond wordt gebeld. 'Het was inmiddels een middelgrote brand. Op camerabeel-

Elly Oldenkamp voor haar afgebrande bloemenstal

den van de scooterwinkel, achter mijn bloemenstal, is te zien dat twee jongens vloeistof over de scooters gieten en dan de boel aansteken. Door de omvang van de brand heeft ook mijn stal vlam gevat. Toen de brandweer de spullen had opgeruimd en de stilte weerkeerde, stonden wij tussen de ravage, zo triest! Ik had er nooit rekening mee gehouden dat dit kon gebeuren.'

Niet bij de pakken neer

'Mijn neef en nichten zijn direct in actie gekomen. Ze hebben een crowdfundingactie gestart. Dat valt ook te lezen op aanplakbiljetten die zijn opgehangen. Als zij dat niet hadden gedaan, had ik niet geweten hoe het verder moest. Ik ben wel verzekerd maar voor een heel bescheiden bedrag,

omdat mijn stal destijds heel simpel was ingericht. Inmiddels heb ik allerlei voorzieningen, zoals een koeling. Om dat allemaal weer op te bouwen heb ik niet genoeg aan wat de verzekering kan gaan uitkeren. Dat onderzoek loopt nog. Ik hoop dat het frame voldoende onaangetast is om de stal weer te kunnen herbouwen.'

Late roeping

Elly is een geboren en getogen Amsterdamse en ze was ooit werkzaam in de horeca. 'Ik heb ooit nog voor mijn werk in een keurig mantelpakje gelopen maar dat is eigenlijk niets voor mij. Het contact met mensen ligt me goed en dat zoek ik in mijn werk. Ik was dus eigenlijk al op zoek naar iets anders. Een vriendin van me met een bloemenzaak tipte me dat de bloemenstal op deze standplaats ermee ophield. Ik had toen nog geen enkele opleiding in bloemen en kon nog net een roos van een tulp onderscheiden. Ik heb deze stal nu 13 jaar. Ik vind het heerlijk om buiten te zijn, ik hou van mijn zelfstandigheid en van het contact met mensen. Met bloemen zeg je iets vrolijks of toon je medeleven en dat merk ik in het contact met klanten. Zo groet ik ook alle voorbijgangers, kleine moeite.'

Door de buurt gedragen

Elly wil door! Ze heeft nu haar bus om bloemen te verkopen, buiten onder de luifel. Zolang de bloemen vorstvrij kunnen worden opgeborgen kan ze in het weekend op haar vertrouwde plek staan. Inmiddels lijkt de crowdfundingactie een succes. Er is al bijna €27.000 opgehaald (het streefbedrag is €29.500). 'Ik ben blij met de aandacht in de buurtkrant. Dat geeft me de gelegenheid om alle mensen te bedanken voor hun financiële bijdrage en hun morele steun. Dat voelt geweldig. Ik voel me gedragen door de buurt!' Wanneer de stal er weer zal staan? De herinrichting van de Linnaeusstraat is in maart van start gegaan en dat gaat zeker anderhalf jaar duren... #

Voor een bijdrage aan de herbouw van de bloemenstal:
NL06RABO0334498821
t.a.v. J.C. Oldenkamp

Verboden liefde via winkelraam

Tekst: Albert Bronk | Fotografie: Collectie Stadsarchief Amsterdam

In vroegere tijden werd homoseksualiteit vaak maatschappelijk sterk veroordeeld en wettelijk vervolgd. Ook in Amsterdam werd er absoluut niet op respectvolle wijze mee omgegaan. Homoseksuele relaties en ontmoetingen moesten vaak heimelijk plaatsvinden. Een van de plekken waar mannen met elkaar in contact kwamen was het raam van een sigarenwinkel op de hoek van de Wijtenbachstraat.

Om het verleden van de roze gemeenschap niet verloren te laten gaan komen er deze zomer een speciale podcast en een boek uit over de periode waarin het allemaal nog zo moeizaam ging. Precies over deze sigarenwinkel in Oost. De zedenpolitie speelde een kwalijke rol en hield de winkel in de gaten. Radiopresentator Fred van der Beek is een van de initiatiefnemers van podcast en boek. 'We kwamen vrij makkelijk in contact met mensen die in die tijd zo'n advertentie hebben geplaatst. We hebben ook een medewerker van de tabakswinkel gesproken. Die begreep later pas hoe absurd het was dat een ambtenaar kwam kijken wie er oproepen hebben geplaatst.'

Vrolijke man

Oud-medewerker Jan-Willem vertelt: 'Er kwamen de hele dag echte Mokumers in de winkel die spraken over hun dagelijkse zorgen en over Ajax. Op de ramen hingen zeker twintig advertenties, netjes uitgetikt op een wit papiertje. De teksten waren duidelijk: mannen die op zoek waren naar een vriend. Meestal waren het subtiele teksten, zoals "Een aardige, gezonde en vrolijke man zoekt vriend voor wandelingen en vertoeven in de natuur".'

Foto's

Reacties kregen de oproepen volop. 'Via een gesloten envelop met daarop alleen het contactnummer kregen we iedere dag zeker vijf brieven binnen,' vertelt Jan Willem verder. 'Op een vaste dag werden de reacties overhandigd aan de

persoon die op zoek was naar een echte vriend.' Dat viel de zedenpolitie op. 'Wekelijks kwam er een heer van de zedenpolitie informeren of er nog nieuws was over de oproepen op het raam. Ik kon hem daar niets over melden. Daarna bleef hij even rondhangen en vertrok weer. Het gaf altijd een raar gevoel dat hij soms ook foto's maakte van mannen die reacties kwamen ophalen.'

Geheime manier

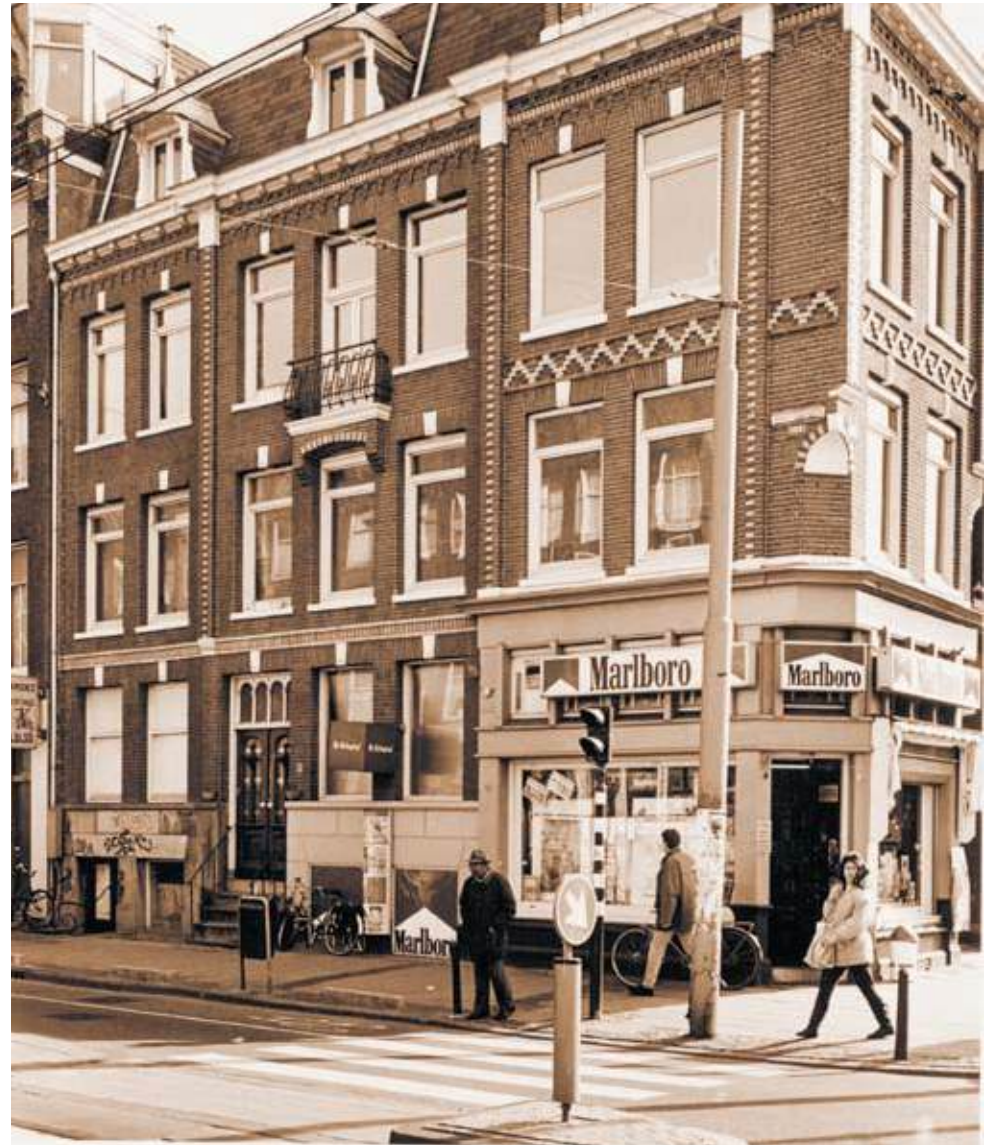
Anton, een van de geïnterviewden, praat nog altijd moeizaam over de periode dat er nog weinig tot geen openheid was over homoseksualiteit: 'Die contactadvertenties aan het raam, ze leken onschuldig, maar ze waren natuurlijk een geheime manier voor mannen om met elkaar in contact te komen.'

Zedenpolitie hield het scherp in de gaten

Niemand die dat openlijk durfde, dus werden er symbolen en subtiele teksten gebruikt. Ik vind het schokkend om te horen hoe ver die surveillance ging. Hoe mensen hierdoor constant op hun hoede moesten zijn. Ik voel nog altijd veel respect voor de mannen die in die tijd zo moesten leven.'

Lacherig

Niet alleen de homoseksuele gemeenschap keek naar die naar de advertenties, ook buurtbewoners en andere nieuwsgierigen observeerden ze. Anton:

De sigarenwinkel waar de contactadvertenties op de ramen hingen

'Er werd vrij lacherig over gedaan. Dat heb ik altijd prima gevonden. Via lachen krijg je sympathie. Volkschrijver Gerard Reve en acteur Albert Mol hebben in die tijd geweldig werk gedaan door openlijk te praten over mannen die van elkaar hielden.'

Van der Beek heeft voor de podcast en het speciale boek ongeveer honderd advertenties in zijn bezit. 'De teksten zijn zo braaf. Vaak klinkt er een roep om aandacht en begrip doorheen. Het

woord 'homoseksueel' werd vermeden. Men sprak over 'vriendschap' of 'kameeradschap'.

De podcast en het boek komen in de zomer van 2026 uit. Lezers die nog niet ontdekte informatie of herinneringen hebben, mogen zich bij de redactie van DWARS melden. Bang voor de zedenpolitie hoeven ze niet meer te zijn. De tijden zijn veranderd. #

Onveilige woonplek

Tekst: Evelien Polter | Fotografie: Henk Pouw

Vrouwen en meisjes worden op straat en thuis geconfronteerd met intimidatie en agressie. Een voorbeeld daarvan zijn drie verkrachtingen in onze eigen buurt, in het wooncomplex Stek Oost. Hier wonen zo'n 250 studenten en statushouders samen in Amsterdam-Oost.

Het wooncomplex Stek Oost

De statushouders, bijna allemaal jongens, werden via het COA geplaatst zonder aanvullende voorwaarden of screening. De Nederlandse jongeren daarentegen kregen een duidelijke verplichting: minimaal één uur per week buddy zijn voor de jonge vluchtelingen uit o.a. Eritrea en Syrië. Het resultaat was een scheve verhouding in verantwoordelijkheden.

Onvoldoende bewijs

Op 15 januari jl. wijdde Zembla een uitzending aan deze samenlevingsvorm. (Oud-)bewoners spreken in deze

documentaire over intimidatie, seksueel geweld en een langdurig gevoel van onveiligheid. De incidenten in Stek Oost waren structureel. In anderhalf jaar tijd deden (oud-)bewoners van Stek Oost meer dan twintig aangiftes vanwege aanranding en geweld, bleek al in 2022. In dat jaar werd een van de bewoonsters verkracht door een van de vluchtelingen nadat zij hem Nederlands had willen leren. De rechtszaak hierover werd geseponeerd omdat er onvoldoende bewijs van de verkrachting beschikbaar was. Het slachtoffer ging weer bij haar moeder wonen. De

dader bleef in zijn studio in Stek Oost. Na onderzoek van Het Parool in datzelfde jaar kwamen nog veel meer incidenten aan het licht, van steekpartijen tot zedendelicten, waarvan jonge vrouwelijke bewoners slachtoffer werden. Zij voelden zich niet veilig in hun woning. In de zomer van 2024 werd door dezelfde als de hierboven genoemde statushouder veroordeeld tot drie jaar cel voor twee verkrachtingen die na het eerste incident plaatsvonden. In de Zembla-uitzending vertelt het eerste slachtoffer van de verkrachting

lijkbare problemen zich ook voordoen in gewone studentenhuizen. Dat is een misleidende vergelijking. Een regulier studentenhuus kent geen bewoners met een potentieel trauma- of vluchtverleden, vereist geen buddy-constructies en brengt geen doelgroepen samen die professionele begeleiding nodig hebben. Wanneer een gemeente bewust kwetsbare groepen combineert in één woonproject, ligt de zorgplicht hoger, niet lager. Zeker wanneer er meerdere signalen zijn van onveiligheid. Uit de televisie-uitzending blijkt dat

dat de man dwingend en manipulatief was een heel ver ging om zijn zin te krijgen. Zijzelf kon nergens heen om hulp te krijgen om hem van zich af te houden. Het geweld dat zij meemaakte was vermijdbaar geweest als zij beschermd zou zijn tegen degene die haar belaagde.

Misleidend

De Gemeente Amsterdam die opdrachtgever van het project is, betreurt de ontstane situatie. De verantwoordelijke wethouders stelden dat risico's nooit volledig uit te sluiten zijn en dat verge-

het project schadelijk is voor iedereen: voor de vrouwen die geweld meemaakten, voor de statushouders die juist veiligheid en rust nodig hadden, en voor het draagvlak voor opvang in de buurt.

De Amsterdamse burgemeester Halsema zet stevig in op een veiliger stad voor vrouwen. Meer aandacht en zorg van de gemeente voor woonprojecten waar studenten en statushouders samenwonen zou voor haar prioriteit moeten zijn. #

Verhalen om te herdenken

Tekst: Redactioneel | Fotografie: Caecilia van der Drift

De verschrikkingen van de holocaust zijn steeds langer geleden. Er zijn ieder jaar minder mensen in leven die de holocaust nog zelf hebben meegemaakt. Verhalen zijn een goede manier om herinneringen aan die vreselijke tijd levend te houden. In Oost worden naar aanloop van 4 mei verschillende verhalenprojecten georganiseerd.

Zoals ieder jaar organiseert het 4 mei comité Oosterparkbuurt op maandagavond 4 mei weer de herdenking op het Kastanjeplein in de Oosterparkbuurt. Ze lezen dan de verhalen van de weggevoerde en vermoorde Joodse buurtbewoners, spreken hun namen uit en brengen de namen ook weer thuis in de buurt.

Vijf jaar geleden startte het 4 mei comité Oosterparkbuurt haar activiteiten als vervolg op het *Namen en Nummers* project van kunstenaar Ida van der Lee. Een project dat op dit uitgangspunt was gebaseerd: de namen van vermoorde Joodse buurtbewoners 'ritueel' terugbrengen naar hun oorspronkelijke adressen.

Dit nooit meer

Al zo lang als de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog worden herdacht is de boodschap: 'Dit nooit

meer'. 4 mei comité Oosterparkbuurt: 'We willen opkomen tegen racisme en discriminatie op welke grond dan ook, dus geen acceptatie van antisemitisme en islamofobie. Daar staan we voor op 4 mei. Voorafgaand aan 4 mei organiseren we wandelingen en rondleidingen door de buurt langs adressen waar deze Gedenkposters hangen. Ook zijn er workshops op scholen. Vanaf 20 april hangen alle Gedenkposters met de verhalen van wat zich in '40-'45 in de buurt afspeelde, weer achter de ramen van woningen waar vermoorde Joodse buurtbewoners woonden. Op de Gedenkposter staat het verhaal van die bewoners.'

Langs de Gedenkposters worden vanaf 20 april ook rondleidingen gehouden. Lokale buurtgidsen weten vaak veel meer te vertellen dan wat op de posters

staat. Rondleidingen gaan in groepen (± 10 personen) en duren ongeveer een uur. Dit jaar hopen ze ook Engelstalige rondleidingen te kunnen aanbieden. Aanmelden voor de wandelingen en hun startplekken kan via 4meiOosterparkbuurt@gmail.com. Houd ook de website www.4meioosterpark.nl en Facebook in de gaten.

Op 4 mei 's avonds is er vanaf half acht muziek, worden meerdere verhalen van Gedenkposters voorgelezen, namen genoemd en twee minuten stilte gehouden, waarna bloemen gelegd worden.

Podcastserie

Hoe zag het dagelijks leven van de Joodse gemeenschap in Amsterdam Oost eruit vóór de Tweede Wereldoorlog? Dit voorjaar brengt 'Joods Amsterdam Oost' die verhalen opnieuw tot leven met bijzondere evenementen georganiseerd door De Joodse Stad, en een gloednieuw seizoen van de podcastserie *De Joodse Stad* van Julia van der Kriek (Universiteit van Amsterdam) en podcastmaker Caspar Stalenhoef. Deze podcastserie gaat dit jaar speciaal over Amsterdam Oost. Van der Kriek haalt met experts en buurtbewoners Joodse verhalen op.

Joodse bakkerijen

In februari werd het project officieel afgetrapt met een bijeenkomst voor betrokken organisaties bij roeivereniging

Poseidon. In de zomer volgt een groot straatevenement dat de vooroorlogse Joodse bakkerijen in Oost belicht en laat zien welke rol zij speelden in het dagelijks leven van de buurt.

De Joodse Stad is een samenwerking tussen stadsdeel Oost, de Universiteit van Amsterdam en het Joods Cultureel Kwartier. Binnenkort is de podcast te beluisteren via: <https://amsterdam-humanitieshub.nl>. Daar kunt u ook alle andere activiteiten vinden van De Joodse Stad. #

Herdenking op Kastanjeplein

Brandnetels: een prikkelende oplossing

Tekst: Anita Boelsums | Fotografie: Frank Schoevaart

Wie als kind in brandnetels valt, ontwikkelt zelden een liefde voor de plant. Ook Teun Munnik kende ze vooral als hardnekkig onkruid op de boerderij van zijn opa: prikken, woekeren, groeien waar mest lag. Dat hij er vijftig jaar later als hoogleraar plantencelbiologie juist een sleutel in ziet voor het stikstof- en mestvraagstuk, had hij toen niet kunnen vermoeden.

Teun Munnik: 'Ik krijg steeds meer inzicht in het stikstofprobleem.'

Teun Munnik (1966) is biowetenschapper en onderzoeker aan het Swammerdam Institute for Life Sciences (SILS) van de Universiteit van Amsterdam. Hij is hoogleraar en hoofd van de afdeling Plant Cell Biology. Met zijn groep onderzoekt hij fundamenteel hoe planten functioneren en reageren op hun omgeving, vooral op stress: hitte, kou, zout, droogte en ziekten. Dat klinkt abstract, maar het gaat uiteindelijk om heel concrete vragen: waarom overleeft de ene plant een droge zomer wel en de andere niet? Hoe merkt een plant dat er gevaar is, en hoe zet die zichzelf dan in de verdedigingsstand?

Boerderij

Munnik groeit deels op tussen de koeien, op de boerderij van zijn opa in Ransdorp. 'Ik vond het machtig. Lekker buiten zijn.' Hij helpt mee waar hij kan: melken, stallen uitmesten, hooien, hekken repareren. Het boerenleven plant iets in hem dat later steeds terugkomt:

je kunt een systeem niet eindeloos belasten zonder dat het ergens misgaat. En je moet, als je iets wilt, er moeite voor doen.

Die mentaliteit drijft hem ook in zijn grootste hobby: sport. Hij rolschaatst als kind, later wordt dat schaatsen en skeeleren, nog steeds drie keer per week. 'Ik ga ook naar Zweden om te schaatsen, zo leuk vind ik het.' Daarnaast fietst hij en doet hij aan atletiek.

Metten is weten

Zijn route naar de wetenschap begint niet met één magisch moment, maar met nieuwsgierigheid. Documentaires van David Attenborough en Jacques Cousteau maken indruk, en op de universiteit ontdekt hij vooral waar hij blij van wordt: biologie die je kunt meten en ontrafelen. 'Ecologie ging me te langzaam. Te veel factoren. Ik ben meer bèta: meten is voor mij weten.' Tijdens een stage op de UvA krijgt zijn interesse vleugels. In een echt lab ziet

hij hoe onderzoekers aan vragen werken waar nog niemand het antwoord op weet. 'Literatuur lezen, discussies, lezingen van wetenschappers uit het buitenland... toen zag ik: hier zit ik goed.' Hij blijft in de wetenschap en promoveert later cum laude.

Stresssignalen

Munnik onderzoekt al decennialang hoe planten signalen verwerken. Planten hebben geen zenuwstelsel zoals wij, maar ze reageren razendsnel op prikkels. Wordt het koud, zout of droog, dan verandert er binnen minuten van alles in de cel. De bioloog richt zich daarbij vooral op fosfolipiden: vetachtige moleculen in celmembranen die niet alleen 'bouw materiaal' zijn, maar ook als signaalstof kunnen optreden. Zo'n signaal helpt een plant om te schakelen: groeistand uit, overlevingsstand aan.

In zijn loopbaan werkte hij onder meer aan signaaltransductie rond ethyleen: een eenvoudig gasvormig plantenhormoon dat processen als rijping en veroudering aanjaagt. Een fascinerend mechanisme: hoe kan zo'n simpel molecuul zo'n grote kettingreactie veroorzaken?

Zijn onderzoek is fundamenteel, maar niet wereldvreemd. Juist doordat hij begrijpt hoe planten stress aankunnen, ziet hij steeds duidelijker waar de grote knelpunten in landbouw en natuur zitten. En zo komt hij, verrassend genoeg, uit bij de brandnetel.

Cirkel of fuik

'We kennen allemaal het stikstofprobleem,' zegt Munnik. 'Maar mestoverschot en stikstofcrisis zijn eigenlijk hetzelfde probleem.' Hij legt uit: we maken op grote schaal kunstmest (nitraat en ammonium) zodat gewassen zo snel mogelijk groeien. Daarmee produceren we enorme hoeveelheden plantmateriaal, waarvan een groot deel als veevoer eindigt. Maar een koe zet slechts een fractie daarvan om in melk en vlees. De rest komt terug als mest. Vervolgens maken we – met veel energie en CO₂-uitstoot – weer nieuwe kunstmest om opnieuw te kunnen telen. En ondertussen blijven we worstelen met te veel mest, te veel stikstofneerslag, en natuur die dichtgroeit met soorten die tegen die overdaad kunnen.

In de natuur gaat het anders, benadrukt hij: organisch materiaal wordt afgebroken en weer benut. 'Dat is een circulair systeem.' In de moderne landbouw is die kringloop vaak een fuik geworden: input erin, problemen eruit. Vandaar, wat we allemaal kennen van bermen en mesthopen, brandnetels.

Onkruid als gewas

'Kwetsbare planten verdwijnen, terwijl grassen en brandnetels overheersen. Je kunt dat zien als een probleem, maar ik zie een kans.' Brandnetels zijn namelijk uitzonderlijk goed in het benutten van organische stikstof. 'Als je in de duinen een bosje brandnetels ziet, dan weet je: daar ligt een dode meeuw of konijn.' Brandnetels kunnen het stikstofrijke 'afbraakmateriaal' van die organische resten opnemen en er razendsnel biomassa van maken. Daar zit volgens Munnik de sleutel: brandnetels zijn niet stuk-veredeld op kunstmest, zoals veel 'elite' landbouwgewassen. Ze kunnen prima groeien op mest en compost. En ze leveren ook nog iets op: veel eiwit, veel vezels, minera-

Meer lezen?
oost-online.nl

len. Uitmakend krachtvoer voor vee en ook wij mensen vinden het lekker: 'Jonge blaadjes smaken als spinazie, je kunt er pasta, soep en thee van maken, of in vleesvervangers verwerken. Tevens kun je het gedroogde blad vermalen tot poeder (brandnetelmeel). Bovendien kun je brandnetels meerdere keren per jaar maaien.'

En die prik? 'Als je brandnetels maait of schoffelt, prikken de naaldjes na tien seconden niet meer,' zegt hij. 'Het punt is: we moeten de brandnetel anders gaan zien. Niet als plaag, maar als gewas. Alle planten zijn ooit onkruid geweest. Het is een kwestie van domesticeren.'

Nieuwe Bodem

Munnik wil het niet bij een mooi verhaal laten. Hij wil veldproeven doen: verschillende bedjes met brandnetels, variërend in dichtheid en bemesting, om te meten wat het oplevert. Niet alleen qua opbrengst en eiwitgehalte, maar ook voor de bodem: wordt de grond rijker, houdt die beter vocht vast, ontstaat er een robuuster systeem dat beter tegen droogte kan?

Daarvoor werkt hij samen met Nieuwe Bodem: een agrobosbouwbedrijf dat bijdraagt aan de zoektocht naar een transitie model voor boeren die openstaan voor verandering. Die praktijk-omgeving is belangrijk, zegt Munnik, omdat je in een kas of groeikamer veel kunt leren, maar niet alles. 'We hebben laboratoria, kweekkamers en een kas, maar geen volle grond.'

Dit moeten we doen'

Munnik weet dat verandering traag gaat, dat ketens en markten meespelen, en dat er altijd 'beren op de weg' zijn. Maar hij klinkt ook ongewoon stellig: 'We hebben een oplossing die voor onze neus ligt. En niemand ziet het.' Juist daarom voelt hij een soort plicht om het aan te jagen.

Het beeld waarmee hij begon – dat prikplantje uit zijn jeugd – heeft daarmee een nieuwe betekenis gekregen. Brandnetels staan niet alleen voor een gevolg van te veel stikstof, maar ook voor een mogelijke uitweg: mest inzetten als grondstof, kunstmest terugdringen, lokaal telen, en een landbouw die weer op een kringloop lijkt. Misschien is dat wel de kern van zijn onderzoek in één zin: planten vertellen ons allang hoe het kan. We moeten alleen opnieuw leren kijken. #

AMSTERDAM
SCIENCE PARK

Wat doen de wetenschappers van het Science Park in Amsterdam Oost eigenlijk? In Dwars vertellen ze wie ze zijn, wat hun werk inhoudt en wat dat voor ons kan betekenen.

Op het Science Park wordt baanbrekend onderzoek verricht op het gebied van biologie, informatica, AI, chemie, wis-, natuur- en sterrenkunde en duurzame technologieën.

Hij begon als wervelwind en eindigde als wijsgeer

In de vorige Dwars vroegen we herinneringen aan en anekdotes over Johan Cruïjff, die deze maand tien jaar geleden overleed. Hier de reacties van lezers. 'We rookten na afloop een sigaretje.'

Onderlangs

Ik schreef pas negen maanden voor Dwars en woonde nog korter in Betondorp toen in 2014 aan het Onderlangs een Cruïjff Court werd geopend door de grote legende zelf. Ik informeerde bij de organisatie, maar een interview zat er niet in. Bij de opening zag ik een Dwars-collega: oud-Ajacied Sjaak Brokx, een generatie ouder dan Cruïjff. Hij durfde Johan niet te begroeten, dus gingen we samen.

Johan bleek een heel vriendelijke man. En hij was ook best bereid wat vraagjes te beantwoorden. Of hij zelf ook aan het Onderlangs had gevoetbald? Johan: 'Nee, toen ik hier woonde was er er geen voetbalveldje, voor zover ik me kan herinneren. Je moest gewoon op straat spelen. Ja, zo'n veldje zou ik toen ook fijn hebben gevonden.' Ik maakte nog snel een foto van Sjaak en Johan samen. Nog lang voelde ik de jaloerse blikken van alle oudere mannen daar in mijn rug prikken... #

Melissa Plomp

Brutaaltje

Met tram lijn 9 of bus 15 ging ik een halve eeuw geleden op zondag naar Ajax in De Meer. Om een voetballer te zien die met zijn benen kon wat niemand anders kon, die met zijn ogen zag wat niemand anders zag, die met zijn hoofd een overzicht had dat niemand anders had. Een brutaaltje uit de buurt dat een begrip werd. Hij begon als wervelwind en eindigde als wijsgeer. Het genie waarop een klein land als het onze soms aanspraak kan maken, had zich ditmaal niet genesteld in de persoon van een schilder, maar in het tengere lijf van een jochie uit Betondorp. Johan Cruïjff werd een van de voetbal-onsterfelijken.

Hij is niet meer. Het stadion maakte plaats voor huizen. Maar de Middenweg is er nog. Elke keer als ik er ben, denk ik terug aan wat daar ooit was. Het voelt als gewijde grond, een heilige plek. #

Arie Elshout

Lekke band

Het moet in 1966 geweest zijn. Ik kwam uit de Tuschinski-bioscoop en liep naar Van Dobben om een broodje te kopen. Aan het eind van de straat stond een klein rood raceachtig wagentje met daarnaast de chauffeur. Het bleek Johan Cruïjff te zijn die een lekke band had. Ik liep naar Johan toe en vroeg of ik hem kon helpen. Dat kon. Samen haalden we het wiel eraf en plaatsten het reservewiel op de juiste plaats. Half uurtje werk en een zeer tevreden Johan.

We rookten na afloop een sigaretje en hij schreef mijn adres op om een kaartje te sturen voor de eerstkomende thuiswedstrijd van Ajax. De week erop ontving ik het kaartje in een grote Ajax-envelop. Het was tegen GVAV uit Groningen. Ajax won met 5-1. De grap was dat Johan ontbrak wegens een schorsing. Ondanks dat blijft het een mooie herinnering. #

Jaap Hagens

Hoefgetrappel

10 jaar oud. Herfstvakantie. Amsteldorp, Watergraafsmeer. Met mijn buurtvriendjes op de fiets door de regen naar het Ajax-stadion. 1969. De naam van één speler zingt overall rond, in Amsterdam en ver daar buiten. Ook wij zullen die naam roepen zodra ze van het trainingsveld komen, doorweekt, onder de blubber, waar ze nu nog doorheen rollen, pootje gelicht door elkaar, lachend. Op de tegels van het veld naar de kleedkamer klinken nu de noppen van stampende kicken, als het hoefgetrappel van paarden, en we zien hoe de grootste klonten modder daar achterblijven. Opgewonden roepen we de namen van de spelers die door onze jongenshaag heen breken. Nooit bij voornaam. Altijd met aanspreektitel. Daar is hij, de allermooiste. 'Meneer Cruïjff, meneer Cruïjff!', klinkt het uit de kelen van wie nu nog durven, 'mag ik uw handtekening?' Een zekerheid had je: die van Johan, de allervriendelijkste, kreeg je. #

Henk-Jan Grotenhuis

Assist

November 1969, mijn DCG tegen 'de kakkers' van AFC: 0-0. Na afloop in hun kantine (hoho, clubhuis) zei Henny: 'Hé Van Lankeren, als je dat nog eens flikt schop ik je drie keer doormidden.' Tja, twee keer gepoort worden is nooit leuk. Daar zat ik dan, naast de grote broer van en tegenover Hugo 'kómt dat schot!' Walker.

'Ik zag je broer vorige week in jullie sportzaak.'

Henny: 'Jullie sportzaak? Die is van mij, hij doet geen ene reet, en toch draait alles om hem. Ik zeg je, dat broertje van mij is een assist.'

Ik: 'Maar hij scoort toch ook vaak?'

Henny: 'Ja, maar het blijft een assist.'

Ik: 'Assist? Ooh, bedoel je narcist?'

Henny: 'Ja, dat zeg ik, nassist', hij ken niet genieten van het spelletje, en juichen voor een ander ken ie ook niet.' Henny zag Hugo meeluisteren en zei snel: 'Maar waarschijnlijk is ie dan al bezig met de volgende stap.' #

Chris van Lankeren

Autoritair?

Zijn mooiste, typerendste en allesomvattende uitspraak blijft: 'Het is eigenlijk zo dat ik sneller denk dan praat. Vaak ben ik er al voorbij en dan moet ik het nog zeggen.' Dit gold natuurlijk buiten maar ook op het veld. Voordat hij de bal kreeg, had hij vervolgstappen al in de peiling en was het alleen nog een kwestie zich uit de tegenwoordige tijd te redden.

Een ander pareltje: 'Ben ik autoritair? Nee, dat niet. Maar ze moeten wel doen wat ik zeg.' In combinatie met een andere belangrijke eigenschap, die van deeltjesmaker, zou je Cruïjffs leiderschapsstijl misschien wel een beetje trumpiaans kunnen noemen. Al was het maar vanwege beider voorliefde voor het conflictmodel en om tegenstanders op het verkeerde been te zetten. 'Ik juich altijd initiatieven toe, zelfs de verkeerde.' Het is tenslotte zo dat 'als ik zou willen dat je het begreep, ik het wel beter uitgelegd had'. #

Sytze de Boer

Balverliefd

Zoals altijd had ik voor 50 cent een jongenskaartje gekocht, waarna ik hollend naar vak F vloog. Zo ook op 19 februari 1967 toen Ajax tegen Sittardia speelde. Ajax won met 6-0. Niet vreemd, de rood-witten wonnen hun wedstrijden vaak met grote cijfers.

Iets anders was deze middag opvallender: Cruïjff werd totaal genegeerd door zijn teamgenoten. Wat was het geval?

Johan, met zijn 19 jaar veruit de benjamin van het gelouterde team, was toen al de allerbeste voetballer die op de Nederlandse velden rondliep, maar hij begon vervelende trekjes te vertonen. Hij was zo balverliefd dat hij geen bal afgaf. Mannen als Henk Groot en Bennie Muller lieten zich niet in de maling nemen door die snotaap en wilden hem een lesje leren. Of hij er iets van geleerd had weet ik niet, maar de week erop verloor Ajax met 2-1 in Eindhoven van PSV. #

Ed van Zorg

Jeugdkampioen

Eigenlijk heb ik van jong tot oud met Johan te maken gehad. Toen ik nog geen 10 was, voetbalde we op het Zuivelplein in Betondorp. Hij woonde bij mijn grootouders om de hoek. Een paar jaar later voetbalde ik zelf bij Ajax. Niet omdat ik zo'n ster was. Je werd toen nog niet gescout. Je speelde een 'proefwedstrijd' en je ging door of niet. Als lid van Ajax mocht ik ook honkballen en als broekie zat ik in een team dat dat jaar jeugdkampioen van Amsterdam werd. De catcher? Johan Cruïjff. Jaren later, toen ik eindredacteur was bij Studio Sport, kwamen we elkaar weer tegen. Hij was analist bij Champions-Leaguewedstrijden. De laatste ontmoeting was in 2007 in Barcelona, waar het Nederlands honkbalteam zich plaatste voor de Spelen van Peking. Als verslaggever interviewde ik Johan, die precies wist wat die honkballers allemaal nog beter hadden kunnen doen. Logisch toch? #

Ronald Boot

Feyenoord

Hij was niet de eerste. Eddy PG en Theo van Duivenbode gingen hem voor. Maar de overgang in 1983 van Cruïjff van Ajax naar Feyenoord was wel de meest opzienbarende. Een omstreden overgang, ook in Rotterdam. Sommige supporters verscheurden hun seizoenkaart. 't Was niet onmiddellijk een succes: we verloren dat najaar met 8-2 in Amsterdam. Maar daarna ging het beter. Cruïjff kreeg bij Feyenoord geen salaris. Dat was geen clubliefde, hij kreeg vijf gulden voor iedere toeschouwer boven de 20.000. De wedstrijd Feyenoord-Ajax trok ruim 50.000 toeschouwers. Tel uit zijn winst!

In februari 1984 wonnen we in de Kuip met 4-1 van Ajax. Cruïjff scoorde de 2-0, maar het mooiste moment was de prachtige loopactie van Cruïjff op een wonder-schone pass van Wim Jansen: Cruïjff tilde de bal op de lat...

Het kampioenschap kon mijn club, Feyenoord, niet meer ontgaan. #

Gerrit Jolink

Pennetje

Ik heb hem één keer 'in het echt' gezien, en niet eens op het voetbalveld. Ik geef toe: een pover palmares voor een Cruïjff-adept. Toch sta ik bij vrienden zo wel te boek. Zo goot Maarten Moll ooit zijn boekbespreking van Auke Koks JC-biografie in briefvorm: 'Beste Benno' was de aanhef van de recensie in Het Parool. Ik mag Cruïjff in voetbaltenue gemist hebben, ik heb wel op aanraakafstand van hem bewogen. Het was op Schiphol, de taxifreeshop. We rookten nog (Johan en ik). Ik pakte een slof Camel-light, toen mijn vrouw druk gebarend mijn aandacht opeiste en naar iemand wees. Het was Johan (Camel zonder filter), op weg naar de kassa. Ik volgde gebiologeerd zijn spoor. Een vrouw sprak hem onbewogen aan: 'Meneer Cruïjff, mag ik een handtekening, voor mijn zoon?' Johan: 'Maar natuurlijk, heeft u een pennetje.' En ik? Ik liet hem lopen. #

Benno van der Zaag

14

Ik ben geboren 31 oktober 1960, op de Cliffordweg 14 in Waverveen/Vinkeveen. Kan geen toeval zijn, zou je zeggen. Het getal 14 achtervolgt mij al ruim 65 jaar. En met veel plezier, ik heb alleen maar goede herinneringen aan Johan, wat een eer om grotendeels in dezelfde tijd en plek te mogen leven als deze legende. Hij woonde een paar jaar in Vinkeveen. Als kleine jongen belde ik hem met mijn vriendjes. En dan gooiden we de haak er weer snel op. Elke dag komt hij nog voorbij. 'Maar heb je hem wel eens gesproken?' vraagt menig vriend. Ik heb een meter achter hem gezeten bij een bijeenkomst van de Cruïjff Foundation. 'Kom, zei vriend Hans, gaan we Jopie even een hand geven.' Ik contact met Johan? Dat kan niet, wie ben ik dan wel? Nu spijt? Nee, een warm gevoel, da's logisch hè. #

Nico Moen

Typisch Johan

Tekst: Jaap Stam | Fotografie: Frank Schoevaart

Peter Heerschop is ambassadeur van de Johan Cruyff Foundation en woont in de straat waar de muurschildering van Johan Cruijff Park De Meer opfleurt. Ook Hans Lubberding, voormalig directeur van het Olympisch Stadion waar de Foundation zetelt, had geregeld contact met Cruijff. Hij woont een straat verder. Twee fans halen herinneringen op.

Hans Lubberding (links) en Peter Heerschop voor de bekende muurschildering van Cruijff in de Watergraafsmeer

Eerste ontmoeting

Heerschop: 'Vroeger kon je gewoon naar de training van Ajax gaan. Ik was nog een jongetje en sprak Cruijff aan toen hij van de kleedkamer naar zijn auto liep. Ik vroeg een handtekening en kreeg toen zelfs een foto met handtekening. Daarvan had hij een stapeltje in zijn auto liggen. Dat heeft diepe indruk op mij gemaakt.'

Lubberding: 'Ik voetbalde bij VVGA naast stadion De Meer, begin jaren tachtig. Er parkeert een Citroën naast de kantine, je weet wel, die bekende van Cruijff, Johan en Danny stappen uit, halen een broodje kroket, gaan terug naar hun auto, doen de achterklep open, gaan erin zitten en kijken naar de wedstrijd. Later zitten ze aan de bar in de kantine en de man achter de bar vraagt of ik die mooie goal maakte. 'Ja,' zeg ik. 'Dat was een mooie,' zegt Cruijff.'

Heerschop: 'Hoger kun je niet komen. Met straatvoetbal was ik Johan Neeskens. Je kon niet zeggen: ik ben Cruijff.

Dan was je gek. Neeskens was misschien nog wel haalbaar.'

Lubberding: 'Cruijff kon je niet zijn. Ik had veel met Piet Keizer, maar die was linksbenig, daarom was ik Sjakie Swart.'

Gedold door Johan

Heerschop: 'Ik speelde met een elftal van de Cruyff Foundation tegen een bedrijfsteam. Dat deden we om geld op te halen. Een wereldelftal met Bergkamp, Jonk, Winter, Tahamata, Van 't Schip, Ronald de Boer en... Johan Cruijff. Voor de wedstrijd bombardeerde Johan mij tot aanvoerder. Hij zegt: 'Je gaat naar de scheidsrechter, geeft hem een hand, je wint de toss en kiest de bal. Dan hebben we hem alvast. Als je de bal niet hebt kun je niet scoren. Begrepen?' Ik win de toss, kies de bal en Johan roept: 'Heerschop wissel'. En erna: 'Keurig in je taak gespeeld.' Geniaal. En ik ben toch maar mooi even aanvoerder geweest van zo'n geweldig team.'

Lubberding: 'Een delegatie uit Finland

was bij ons op bezoek. Het oude Olympisch Stadion in Helsinki uit 1938 werd gemoderniseerd zij kwamen bij stadions in Europa ideeën opdoen. Buitenlandse delegaties ontvingen wij met alle egards, zo ontstaken wij een vlam bij de ingang, vuur hoort bij een Olympisch Stadion. We staan voor het stadion, ik heb net verteld dat Johan Cruijff bij ons een kantoor heeft of er komt een auto aanrijden, die stopt, het raampje gaat langzaam omlaag, Cruijff steekt zijn hoofd naar buiten en zegt: loop je weer interessant te doen?'

Heerschop: 'Typisch Johan.'

Lubberding: 'Hij is altijd een Amsterdamse straatjongen gebleven. Altijd dollen.'

Heerschop: 'Voor een gala ter gelegenheid van het afscheid van Aron Winter van Ajax was een klein voetbalveldje aangelegd in het Concertgebouw. Voor het voetbalprogramma Vrienden van Van Swieten mochten wij meedoen. Ik kwam als een van de laatsten voor de wedstrijd de kleedkamer in en Cruijff zegt: 'Te laat, Heerschop. Dat ga je straks ook krijgen.' De wedstrijd begint en Cruijff tikt gelijk de bal tussen mijn benen en zegt: 'Weer te laat, Heerschop.'

Markantste uitspraak

Heerschop: 'Dat zijn er zoveel. Na Spinoza is hij de bekendste filosoof die we hebben gehad. Alleen wist hij het zelf niet. Alle grote filosofen kunnen een puntje zuigen aan zijn uitspraken. 'Ik ben niet autoritair, maar ze moeten wel doen wat ik zeg,' is een mooie.'

Lubberding: 'Dat is Johan ten voeten uit en zegt alles. Toen Willem-Alexander stopte als IOC-lid vroeg ik of dat niks voor hem was. Ja, zei hij, maar wel onder mijn voorwaarden.'

Heerschop: 'Een fout is niet erg, veel erger is als je die meteen probeert goed te maken. Johan vond dat een aanvaller die de bal verspeelt niet achter zijn tegenstander aan moet rennen. Dat levert meestal een gele kaart op.'

Lubberding: 'Kijk niet naar wie de bal heeft, maar kijk naar wie de bal niet heeft. Dan weet je waar de ruimte ligt als je de bal krijgt.'

Heerschop: 'Soms was het totale onzin wat hij zei. Zoals lang geleden in een reclamespotje: als je rookt moet je het wel gezond doen. Roxy Dual.'

Irritant aan Johan

Heerschop: 'Dat hij altijd gelijk had... vond hij. Ik heb er geen last van gehad. Ik hoefde geen zaken met hem te doen. Johan wist het ook altijd beter. Dat was ook wel weer leuk. In de voorbereiding van een benefietdiner van de Foundation legde hij bij wijze van spreken Jonnie Boer uit hoe hij het beste de groente kon snijden.'

Lubberding: 'Cruijff was zo bijzonder dat je hem altijd faciliteerde.' Heerschop: 'Hij kon moeilijk begrijpen dat iemand het niet met hem eens was. Hij was stront eigenwijs, maar niet arrogant. Zijn mening was zo helder als gras, zei hij.'

Betekenis

Heerschop: 'Vanaf 1974, het WK in West-Duitsland, deed Nederland er opeens toe, we konden voetballen. Waar ter wereld je ook was, als ze hoorden dat je uit Neder-

land kwam, was de reactie: Cruijff! Mijn vader was niet zo emotioneel, maar Johan Cruijff, godsamma, wat heeft die zijn leven mooier gemaakt.'

Lubberding: 'Cruijff heeft ons opgetild. In Catalonië voelen ze dat nog veel meer, daar is hij nog veel groter.'

Heerschop: 'Hij heeft het totaalvoetbal uitgevonden en daarmee het spel veranderd. Verdedigers vallen aan, aanvallers verdedigen mee. En vooral: schoonheid en plezier zijn belangrijk, voetbal is ook vermaak. Liever met 7-6 verliezen dan een lullige 0-0. Natuurlijk was hij ook een winnaar.'

Lubberding: 'Samen doen, alleen kun je niks. Dat is het motto van de Johan Cruyff Foundation (die wereldwijd sport mogelijk maakt in achterstandsgebieden en voor mensen met een handicap). Je hebt elkaar nodig, dat straalde hij in alles uit.'

Heerschop: 'Als je later over mij praat, heb het dan over de Foundation, zei Johan. Dat vond hij zijn legacy. Kinderen moeten spelen, sporten, bewegen; dat vond hij het belangrijkste. De Foundation groeit nog steeds, die wordt groter dan Cruijff zelf. Misschien is-ie dat al.'

Lubberding: 'De Foundation houdt zijn jaarlijkse open dag in het Olympisch Stadion. Hoe Johan met verstandelijk gehandicapten communiceerde... Zo naturel en ontspannen. Het plezier spatte ervan af.'

Heerschop: 'Voor ons, eenvoudige sterfelingen, was hij vriendelijk, makkelijk en benaderbaar. In een andere wereld was hij heel dwingend. Als voetballer en trainer was hij harder. De Foundation heeft hem zacht gemaakt. Het heeft me vaak ontroerd hoe Johan met gehandicapte kinderen omging. Ze hingen aan hem.'

Lubberding: 'Wat ik ook mooi vond is dat hij zich voorstelde aan een onbekende: ik ben Johan.'

Heerschop: 'Dat is toch ongelooflijk als je Johan Cruijff bent.'

Lubberding: 'Hij ging er niet voetstoots van uit dat ze hem wel kenden. Voor mij was hij een held. Voor hemzelf was hij gewoon Johan.'

Heerschop: 'Na zijn dood sprak ik Danny bij de Foundation. We hadden het over alle eerbetoon. Ze heeft nooit geweten dat Johan zo groot was en zoveel heeft betekend. Al die huilende mannen. Ze wist niet wat ze zag.' #

Ik sluit aan!

Omdat het duurzaam, betaalbaar en van ons is!

Jij ook?

MeerEnergie

buurtwarmtenet-watergraafsmeer.nl

Tai Chi geeft energie

Tekst: **Ans van Stijgeren** | Fotografie: **Kees Wulffraat**

In Amsterdam Oost bruist het van de activiteiten op allerlei terrein. Bewoners weten elkaar te vinden in hun gezamenlijke passie. Deze keer sluit ik me aan bij een Tai Chi-groep in het Oosterpark. 'Gewoon meedoen, dan kom je vanzelf in een flow.'

Elke dag, weer of geen weer staat hij er. In 1986 is Sifu Chan begonnen met één cursist, nu doet een wisselende groep van ongeveer 12 mensen mee. Tai Chi gaat over ademen en bewegen. 'Het

is heel goed voor je, zowel lichamelijk als geestelijk. Bij Tai Chi moet je vloeien als de wolken, de wind en het water,' legt hij uit terwijl hij naar de lucht wijst en golvende bewegingen met zijn

armen maakt. 'Hier in het park leef ik in de natuur met de mensen en met de dieren. Boven is de zon, beneden is de maan: Yin en Yang, mannelijke en vrouwelijke energie.'

Concentratie en balans

Mónica, een van de deelnemers, start de les met langzame repeterende ronde bewegingen op de plaats. Sifu Chan loopt goedkeurend rond, begroet voorbijgangers en maakt af en toe een

praatje: 'Alles goed? Rustig aan, hè.' Het lijkt wel of hij iedereen kent, niet zo gek natuurlijk als je hier al 40 jaar dagelijks komt. Dan neemt hij de les over. Hij begint met vloeiende bewegingen waarbij je wisselend een stap naar voren of naar opzij zet. Opperste concentratie is nodig en door de trage uitvoering van de bewegingen is het moeilijk om niet uit balans te raken. Marcelina verzorgt het laatste deel van de les. Voordat ze met Tai Chi begon heeft ze

eerst de theorie bestudeerd. 'Ik vond het meteen geweldig, het is heel goed voor je concentratie en voor je evenwicht. We volgen onze ademhaling met de bewegingen. Met inademen krijg je goede emoties en met uitademen transformeer je de slechte emoties in goede. Leung san tok tin (houd de lucht met beide handen vast),' zegt ze terwijl ze haar armen spreidt.

Van hardlopen naar vertragen

Na afloop praat ik nog na met wat deelnemers. Trees vertelt: 'Ik heb 25 jaar lang mijn rondjes in het Oosterpark gerend. Ik zag de groep staan en dacht: wat lijkt me dat leuk, maar ik had toen geen tijd. Nadat het hardlopen minder goed ging, ben ik Tai Chi gaan proberen en was meteen enthousiast. Het is een mooi contrast, eerst rennen en nu juist vertragen. Alle twee geven energie.' Mónica zocht juist iets om rustig van te worden. 'Het helpt, ik heb nu veel minder last van stress. Ik krijg energie van Sifu, van het park, maar ook van de groep. Trees kan dat beamen: 'Je doet het samen, de hele groep maakt dezelfde beweging, alsof we samen aan het dansen zijn.' Mónica vat Tai Chi samen als een massage voor de hersens. 'Hetzelfde gevoel wat je kan hebben bij kunst of als je mooie muziek hoort.' #

Waar: Oosterpark bij de muziekkapel
Wanneer: Elke dag van 10.00-11.30
Aantal personen: gemiddeld 10-12
Nieuwkomers zijn welkom, kom gewoon langs en doe mee.

Weer of geen weer, elke dag is er Tai Chi in het Oosterpark

Eten in een goede sfeer

Tekst: **Jim Jansen** | Fotografie: **Eddy Ellert**

Journalist Jim Jansen en fotograaf Eddy Ellert begeven zich door Amsterdam-Oost en komen bekende en onbekende buurtgenoten tegen. Deze keer Tara Mulder, eigenaresse van La Vallade

De eerste keer dat ik at in het restaurant aan de Ringdijk was ergens begin jaren negentig en voor een vijfgangenmenu betaalde ik vijftig gulden. Sindsdien ben ik er talloze keren geweest en eigenlijk is er niet zo heel veel veranderd als ik er eind februari op een zaterdagmiddag samen met Eddy naar binnenwandelen. Wat heet? De authentieke bar met daarvoor flessen rode en witte wijn, de open keuken, olijfolie op tafel in een Perrier-flesje en zelfs een schilderijtje meen ik te herkennen. En uit de boxen klinken, zoals bijna altijd, Franse chansons. 'Maar we hebben wel een nieuw behang,' zegt Tara met een glimlach als ze een havercappuccino voor ons maakt, terwijl in de keuken de voorbereiding voor het diner in volle gang is.

Haar ouders begonnen op deze plek in 1989 een restaurant en in al die jaren is er welhaast alles hetzelfde gebleven. Goed, de munteenheid sinds mijn eerste bezoek is de euro geworden, maar waar in Amsterdam

krijg je een viergangenmenu voor onder de veertig euro? Precies. Van Tara vernemen we dat het sinds corona een vegetarisch menu betreft, op verzoek aangevuld met vlees of vis. Wij houden van dieren, maar niet op ons bord en werpen een snelle blik in de keuken. De kok schilt minutieus veertien bloedsinaasappelen die onderdeel zijn van het citruscrumble toetje met stoofpeer en chocoladeganache. Terloops vertelt hij dat hij net zestig eieren heeft gepeld en van de tien bloemkolen die in een doos op tafel liggen wordt met mosterd en room een puree gemaakt.

'Het eten is niet alleen van goede kwaliteit, eten doe je ook in een goede sfeer,' vertelt Tara. Dagelijks doet zij de boodschappen, waarna het keukenteam rond elf uur begint met koken. 'Wij hebben echt een geweldige groep mensen hier werken, waarvan ongeveer de helft queer is. Dat past ook bij La Vallade.' Terwijl Eddy de foto's maakt komt een

Tara Mulder van La Vallade

buurtbewoner binnenlopen met de vraag of er nog een tafeltje beschikbaar is voor vanavond. 'Geen probleem,' zegt Tara, terwijl de buurman met een grote glimlach het etablissement verlaat. 'Hij is blij dat hij hier vanavond kan eten en daar worden wij weer blij van,' zegt ze. We verlaten de

zaak met de belofte snel te komen eten. 'Kom dan op zondag, want dan wordt er geheel veganistisch gekookt,' zegt ze. Dat doen we, ideaal voor ons als niet-carnivoren. #

Kantelpunt

Dit verhaal is gebaseerd op ware gebeurtenissen.
Bron: krantenarchief Delpher, stadsarchief Amsterdam

Tekst: **Melissa Plomp**
Illustratie: **Ruud Meijer**

Het is onrustig op straat. Overal in de Indische Buurt staan groepjes fabrieksarbeiders die net naar huis zijn gestuurd. Het was deze woensdagochtend onduidelijk of ze weer moesten werken, nu er sinds gister gestaakt wordt. Maar de directeur van de Gemeentetram Amsterdam sommeert zijn personeel wél om weer te gaan rijden. Hier en daar rammelt een tram door de straten. Om 12.00 uur nadert een lijn 11 de hoek Molukkenstraat-Insulindeweg. Een groep arbeiders houdt de tram woedend tegen. De handvol pas-

sagiers en de bestuurder springen er snel uit. Met vereende krachten begint de groep stakers de bijwagen aan één kant op te tillen. Stukje bij beetje komt de wagon omhoog. De conducteur die er nog in zit, kan geen kant meer op en klampt zich angstig vast aan een bank.

Meer mensen sluiten zich aan. De wagon kantelt steeds verder. Even blijft hij balanceren op zijn zijkant. Dan valt de wagon met een gigantische dreun op zijn zij naast de rails. De stakers juichen. 'Hoera! Hoera!' De conducteur kruipt verbouwereerd uit de wagon vandaan. Hij is ongedeerd en maakt zich uit de voeten, voor de stakers zich tegen hem zullen

keren. De tram, zielig op zijn kant, veroorzaakt een hele volksoeploop. Een paar Nederlandse politieagenten van Bureau Linnaeusstraat staan erbij en kijken ernaar. Hoewel ze niet kunnen staken, zijn ze het wel met de stakers eens. Het wordt tijd dat de moffen weer oprotten. Kinderen proberen op de wagon te klauteren. Het gebrul van motoren doet hun ouders op kijken. Twee overvalwagens van de Duitse Grüne Polizei komen aanscheuren. Ouders grijpen hun kinderen en trekken ze mee. In een oogwenk is het kruispunt verlaten. Alleen de agenten blijven over. 'Nu hebben we de poppen aan het dansen,' mompelt agent Cornelis.

ongemakkelijk weg. Hij denkt toch zeker niet dat ze op landgenoten gaan schieten? De officier brult bevelen naar zijn manschappen. Ze zetten de straten rond het kruispunt af. Een man nadert het kruispunt, zich niet bewust van wat er zich heeft afgespeeld. Twee Duitse agenten grijpen hem vast en slepen hem mee naar hun officier. Die begint hem in het Duits uit te schelden en voor de man het beseft, ligt hij afgetuigd op de straat. Twee jongens die net een hoek om komen, treffen hetzelfde lot. Ze worden geslagen en geschopt, tot het bloed over hun gezichten loopt. Alle drie worden ze in een overvalwagen gegooid.

Uit de overvalwagens springen een officier en dertig van zijn manschappen. Ze stellen zich op rond de omgegooidde tram en beginnen lukraak om zich heen te schieten. Maar er is niemand meer om te raken. Woedend beent de Duitse officier op de agenten van Bureau Linnaeusstraat af. Hij gebaart naar hun wapens. In het Duits schreeuwt hij hen toe: 'Warum hast du nicht geschossen? Je hebt toch een pistool bij je om ze neer te schieten!' De agenten kijken

Een wagen van Bureau Linnaeusstraat komt ook eindelijk ter plaatse. Er stappen twee agenten uit. Echte rotzakken, die maar al te graag met de Duitsers samenwerken. Ze staan bekend als felle jodenhaters. De officier praat even met hen en gebaart dan naar de agenten die al ter plaatse waren dat ze mogen indrukken. 'Aber,' brult hij, 'Ik verwacht wel van elk van jullie afzonderlijk een gedetailleerd rapport van dit gebeuren!' De agenten wisselen een blik van verstandhouding. Maar ze salueren en maken zich snel uit de voeten.

Om 13.00 uur staat de tram alweer rechtop, lijn 11 rijdt alsof er niets gebeurd is. #

Dit was een van de vele gebeurtenissen tijdens de Februaristaking in 1941. Van de drie onschuldige mannen die meegenomen werden, is niet bekend wie zij waren en hoe het met hen afliep. De twee foute agenten van Bureau Linnaeusstraat pakte verderop nog een Joodse man op. Hij werd op het bureau opgesloten, op transport gesteld en keerde niet terug. De twee agenten werden na de oorlog gestraft.

sex and lies op 35mm

Tekst: **Gert Verbeek**

Wat gebeurt er als fantasieën niet langer worden weggestopt, maar vastgelegd op video? Met het speciale filmprogramma Hedonia nodigt Studio/K uit om toe te geven aan onze verlangens. Een van de films is het regiedebuut *sex, lies, and videotape* (1989) van Steven Soderbergh, dat in maart op 35mm wordt vertoond.

De kleine, onafhankelijk geproduceerde film won de Gouden Palm tijdens het Filmfestival van Cannes en werd een wereldwijd succes. Soderbergh trok met zijn volgende vijf films veel minder bezoekers. Hij werd wat naamsbekendheid betreft voorbijgestreefd door Quentin Tarantino, die in 1994 in Cannes de hoofdprijs won met *Pulp Fiction*. Na een experimentele komedie, een neo-noir, een verfilmde toneelmonoloog en twee films met Jeroen Krabbé had Soderbergh in 1998 eindelijk zijn draai gevonden. Hij werkte voor het eerst samen met George Clooney, stopte hem met Jennifer Lopez onder de achterklep van een auto en bereikte zo het grote publiek met *Out of Sight*. In de daaropvolgende dertig

films bewees de regisseur meermaals dat stilistische experimenten wel degelijk mogelijk zijn bij grote commerciële filmprojecten. *Ocean's Eleven* (2001) werd een van zijn grootste hits.

Steven Soderbergh laat zich in zijn regiedebuut niet verleiden tot cinematografische stoerdoenerij, gedeeltelijk om budgettaire redenen maar voornamelijk om de vier hoofdrolspelers niet in de weg te zitten. De film lijkt door de vele dialogen en eenvoudige setting een toneelverfilming. Andie MacDowell speelt Ann, een ongelukkige vrouw in een uitgeblust huwelijk. Terwijl ze haar hart uitstort bij de psychiater, duikt echtgenoot John (Peter Gallagher) onder de dekens met

Film & Oost

haar extraverte zus Cynthia (Laura San Giacomo). De komst van Johns voormalige studiegenoot, de mysterieuze Graham (James Spader), dwingt alle personages om op onconventionele wijze de waarheid onder ogen te zien. Ze worden daartoe aangezet door een tas vol video's waarin Graham vrouwen interviewt over hun diepste verlangens en fantasieën.

Voor een film met het woord seks in de titel is *sex, lies, and videotape* zeer kuis. Dat de personages toch veel zweten is te wijten aan broeierig Baton Rouge. De acteurs zijn in topvorm. De op gecontroleerde wijze excentriek spelende James Spader werd in Cannes uitgeroepen tot beste acteur. Andie MacDowell mocht in de rol van Ann vrijuit haar zuidelijke accent gebruiken. Een paar jaar eerder was dat accent nog een probleem in Tarzanfilm *Greystoke* en werd haar stem verruild door die van actrice Glenn Close. *sex, lies, and videotape* betekende voor MacDowell de welverdiende doorbraak als serieuze actrice. #

sex, lies, and videotape is nog op 24 maart te zien bij Studio/K.

Poppentheater Koos Kneus

Voorstellingen op zondagen, altijd inclusief schminken.

zo 22 en 29 mrt en 5 april 11.00-12.15:

Bibi's avonturen in de dierenwinkel! (2-4 jr)

door gastspeler: Scratch Marionetten (Janet Cratchley)

zo 22 en 29 mrt en 5 april 13.00-15.00:

Danie's dolle dierenwinkel! (4-8 jr)

door gastspeler: Scratch Marionetten (Janet Cratchley)

zo 12 en 19 apr 11.00-12.15:

De kleine, stoere fee! (2-4 jr)

door gastspeler: Lulu's poppentheater (Marloes Gies)

zo 12 en 19 apr 13.00-15.00:

De fee en de fluisterboom! (4-8 jr)

door gastspeler: Lulu's poppentheater (Marloes Gies)

zo 26 april: gesloten.

Reserveren noodzakelijk! Via website of tel.nr. 020-6928532.

Voor reserveren en meer info:

www.kooskneus.nl

Plein Theater

vr 20 mrt 20.30:

Biomorpha – Jan-Bas Bollen / Hyper Theremin

za 28 mrt 20.30:

Helenas – La Pacheca Collective

woe 1 april 19.30:

Queering Puppets Festival Amsterdam (QPFA 2026): Opening Festival & Expositie 'In Touch' van Queer Gallery

woe 1 april 20.30:

QPFA: Body Concert – Lone Wolf (NL première)

do 2 april 20.00:

QPFA: My body is a temple, until it isn't – An Kuper en Lucian Squid (NL première)

vr 3 april 20.00:

QPFA: En god zag dat het bijna goed was... - Dienne Groenhout en de Maakfabriek

za 4 april 21.00:

QPFA: Queere Tere – Soya the Cow & Piana Prince (NL première)

zo 5 april 14.00 en 16.00:

QPFA: Raiz de la Ceniza – Teatro Walabis (NL première)

zo 12 april 15.15:

Nieuwe Noten Amsterdam in het Orgelpark – Yaron Deutsch (gitaar), Bram Stadhouders (gitaar)

zo 19 april 15.00:

Spektakolo Pinokkio – De Vliegende Koffer (4+)

zo 10 mei 15.00:

Hier zijn draken – Kim van Goor & Jogchem Jalink

Zie verder: www.plein-theater.nl

Badhuis theater

do 19 mrt 20.00:

Maestro! (tweelve improvisers)

Het vijfjarig jubileum van Queering Puppets Festival Amsterdam in Plein Theater

za 28 mrt 20.00 en zo 29 mrt 14.00:

Cyrano de Bergerac

vr 3 april 20.00, za 4 april 15.00 en 20.00:

Once upon all time

ma 6 april 20.00:

Improv your Dutch – Showcase & Jam

do 2, vr 3 en za 4 april 20.00:

After serving time (a new play from Cheek & Bone)

zo 12 april 12.30:

Sounds good: writing drama for podcast, radio and audio

ma 13, di 14, wo 15 en do 16 20.00:

Love's Labor's Lost

vr 17 en za 18 april 20.00:

A welcome distraction presents: game show

vr 24 april 19.00:

Word een online held

Zie verder www.badhuis theater.nl

De Nieuwe KHL

vr 20 mrt 20.30:

Thank God it's Friday – Wiseflower (dansavond met band)

zo 22 maart 16.00:

Poëzie is mijn adem – de poëzie van Remco Campert

vr 3 april 20.30:

Thank God it's Friday – the Hi-Stakes (dansavond met band)

do 16 april 20.15:

Rosanne Alderliefste

zo 19 april 16.00:

Trio Bier

Meer info: www.dekhl.nl

Jungle Amsterdam

---ELKE WEEK---

elke ma 14.15-16.15:

Zayna (vrouwenactiviteit met Bouchra)

elke ma 20.00-00.00:

Kizz Meetup, met DJ Traybeatz

elke di 09.15-13.30:

Sfera (danstheater workshop)

elke wo 15.30 – 18.00:

Criola Dans & Community Workshop

elke do 20.00 – 22.00:

Biodanza met Lyan

elke do 09.00 – 12.00:

Luna (Warme Ochtendbijeekoms)

elke vr 10.00 – 11.30:

Clara (dansworkshop voor vrouwen uit Oost)

---AGENDA---

za 21 maart 15.00-17.00:

Gerlinde Esser: zangleerlingenpresentatie

zo 22 maart 19.00-23.00:

Tango Salon met DJ Arjan 'el Irresistible'

za 28 mrt 20.00-00.00:

Nataraj Amsterdam

zo 12 april en zo 10 mei 20.00-00.00:

Lindy Hop

zo 19 april 18.00-23.00:

Los Classics: Latin feest voor 30-plussers met DJ Vasco

Zie verder www.jungle.amsterdam

Afvalpaleis

Locatie: Dapperstraat 76-82

open van wo t/m za 12.00 – 17.00:

elke wo 12.00 – 17.00:

Repair Café Elektronica

elke do 12.00 – 17.00:

Repair Café Textiel

elke vr 11.00 – 13.00:

Infopunt duurzaamheid, inclusief groen- en afvalspreekuur

Zie verder www.jungle.amsterdam

Wereldmuseum Amsterdam

---TENTOONSTELLINGEN---

nu te zien:

Made in China

nu te zien:

Onvoltooid verleden: teruggeven, houden, of...?

altijd te zien en te doen, womi, za en zo:

Raad van de Raaf (kindertentoonstelling)

altijd te zien:

Onze koloniale erfenis

altijd te zien:

What's the story?

altijd te zien:

Things That Matter

---ACTIVITEITEN---

elke za en zo 13.30-14.30:

Rondleiding en maakactiviteit Made in China

elke zo 12.00-13.00 en 14.00-15.00:

Rondleiding Made in China in Mandarijn Chinees

en elke womi, za en zo:

Raad van de Raaf: doe-tentoonstelling voor klimaathelden (vanaf 6 jaar)

Meer info, ook over eenmalige

activiteiten: <https://amsterdam.wereldmuseum.nl>

Framer Framed

---EXPOSITIES---

t/m 17 mei, di-zo 12.00-18.00:

Exhibition: Between Fires – Irradiated Imaginations & Anti-Nuclear Solidarities

---ACTIVITEITEN---

woe 25 mrt 18.30-20.00:

Rondleiding en performance: Between Fires

do 26 mrt 13.30-15.00:

Call and Response: Archive and Counterarchive

vr 27 mrt 10.00-15.15:

Datagov Lab Kick-Off: Bestuur door middel van data-infrastructuur in de post-pandemische democratie

Meer info: framerframed.nl

Tot Zover

t/m 28 juni 2026, wo-zo 11.00-

17.00:

Expositie: Aat Veldhoen – Realist tot in de kist

altijd, wo-zo 11.00-17.00:

Top-13 Collectie

Meer info: www.totzover.nl

Genieten

---ELKE WEEK---

elke ma 19.30-21.30:

Bridgecursus voor beginners; meer info en inschrijven: bridgecursus.oost@gmail.com

elke di 17.30:

Resto van Harte, gezellig avondje uit met driegangen diner

Reserveren: 0900-9003030 of resto-vanharte.nl

za 21 mrt 18.30:

Assadaaka & Rough Tourat muziek avond: met Andalusisch & Chaabi & Tarab & Dabga & Amazig muziek; thee en marokkaanse hapjes. Reserveren: chekaraidriss@gmail.com, whatsapp: 0613826039, Ahmed: +31647440672; gratis.

zo 22 mrt 14.00-17.30:

Expositie met flamenco optreden.

Adressen**Badhuis theater**

Boerhaaveplein 28
badhuis theater@gmail.com

Plein Theater

Sajetplein 29
020-6654568.

Wereldmuseum Amsterdam

Linnaeusstraat 2
020 5688200

Poppentheater Koos Kneus

Iepenplein 40
020-6928532

Jungle Amsterdam

Tweede van Swindenstraat 26
020-7373326,

De Nieuwe KHL

Oostelijke Handelskade 44A
020-7791575

Framer Framed

Oranje-Vrijstaatkade 71

Tot Zover

Kruislaan 124

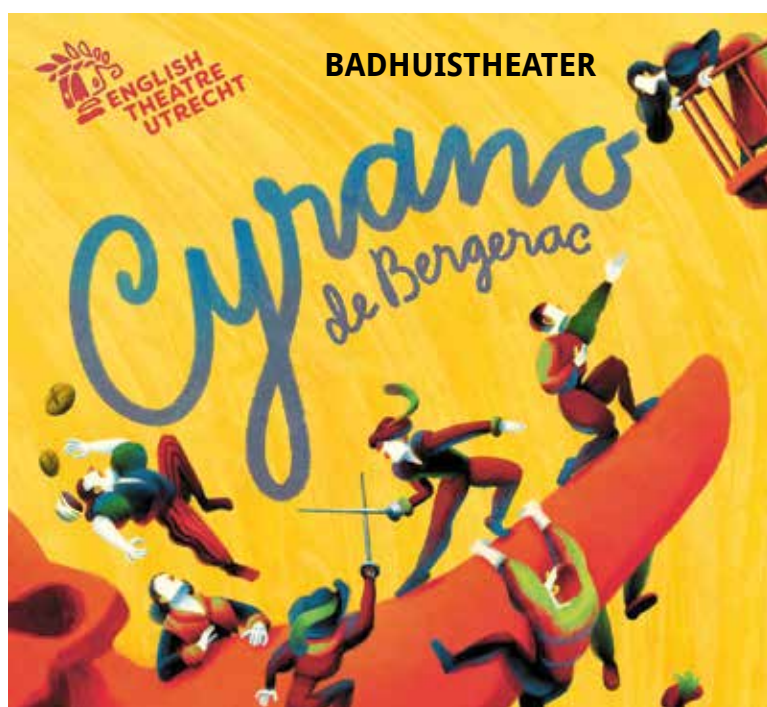
Genieten

Oranje-Vrijstaatplein 2
0900-9003030

Joan Mitchell is uitgangspunt. Grupe flamenco Con Alma speelt 2x: 15.00 en 16.15.
wo 25 mrt 14.00-17.00:
Dansend het leven vieren! Gezonde Eid al-Fitr
vr 27 mrt 15.00-17.00:
Oost gezellig VrijMiBo
zo 29 mrt 16.00-22.00:
Oost Together. Verbindend vrouwenavond (voor jong&oud) met gezelligheid & creativiteit; kosten € 7,50 p.p. inclusief diner. Aanmelden: Shafia 0642380620.
Zelf een initiatief of idee: mail naar Soumiya: s.rhrissi@civicamsterdam.nl. Zie voor rest van programma de Dynamowebsite.

Meer uit in oost?

[oost-online.nl](https://www.oost-online.nl)

Er is een nieuw project van Moving Arts Project in aantocht: Kunstfestival Stuck in the Middle. Het stadsfestival heeft als thuisbasis het Krugerplein. Van **9 mei t/m 28 juni** is daar het beeldenpark Voetstukken van Maatschappelijke Verwachtingen te zien. Bij voorstellingen met theater, dans, muziek en spoken word ervaar je hoe het voelt om tussenwerelden te (moeten) verbinden.
De feestelijke aftrap is op 9 mei op het Krugerplein, de eerste Dag van Tussenmensen.

Triomf van de metselaars

Tekst en fotografie: Frans van Lier

Mooier dan op de Panamalaan zul je een ‘openbaar’ gedicht niet gauw ergens tegenkomen en dat is vooral te danken aan het arbeidsplezier van een paar anonieme metselaars. Die hebben namelijk uit een berg bakstenen en kleine segmentjes een uniek monument gemaakt van een blinde buitenmuur.

‘Ze vonden het enorm leuk’, herinnert zich Frits van Dongen, de architect van het gebouw Batavia, die op een heel groot vel papier voor de metselaars had laten uittekenen hoe een gedicht van Gerrit Kouwenaar in bas-reliëf de muur moest gaan vullen.

VOC-schepen

In 2000 verrees het gebouw Batavia met 167 appartementen op de hoek van de Panamalaan en de Borneolaan. Van Dongen (1946, schepper van iconische gebouwen in een carrière van veertig jaar, zie zijn website) had het ontworpen voor woningstichting Lieven de Key. De visionaire directeur van die stichting, Han Michel geheten, had in het Stedelijk Museum een paar jaar eerder gezien hoe ontwerper Kees Nieuwenhuijzen (1933-2017) vier gedichten van Kouwenaar (1923-2014) op een spectaculaire manier op vier losse wanden in een museumzaal had aangebracht. Dat bracht Michel, die Kouwenaar kende, op het idee hem een gedicht te vragen voor op ‘zijn’ gebouw. Zo schiep de veelvuldig gelauwerde dichter de acht bevlogene regels die, beginnend met ‘Ik lig als een schip

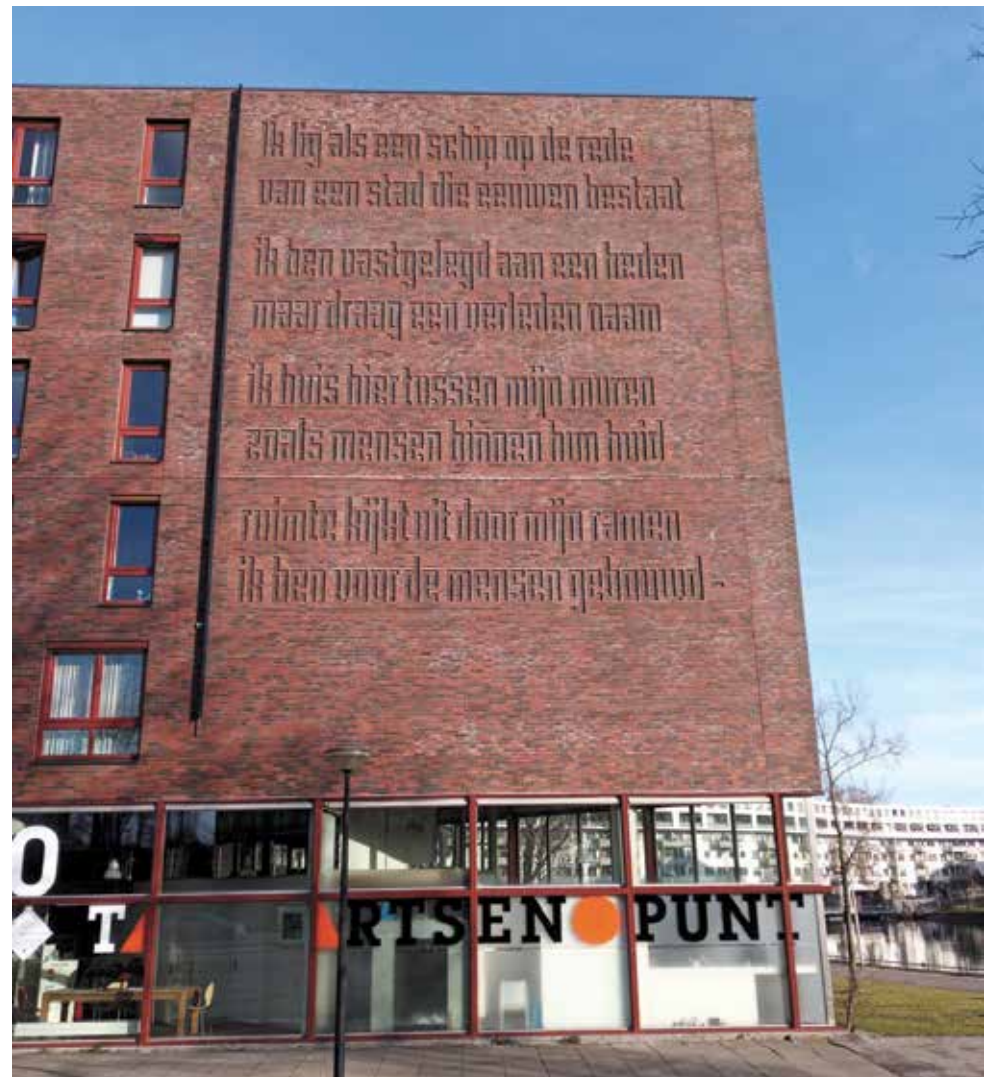
op de rede’, bezingen hoe het gebouw de plaats inneemt waar vroeger de VOC-schepen aanmeerden. Kees Nieuwenhuijzen, veelal werkzaam voor literaire uitgeverij, bepaalde de vorm: de slanke letter, het ‘ritme’ van viermaal twee dichtregels en het bas-reliëf van ‘verzonken’

‘Mijn kleurnuance baksteen noemen ze de Fritsmix’

letters, die markante schaduwlijnen geven. Die moesten wel op een speciale manier worden gerealiseerd.

Monnikenwerk

Architect Van Dongen bedacht het kunstje. ‘Ik was verslaafd geraakt aan baksteen die ik vroeger niet aankeek. Toen was ik nog modern: alles in glas en beton. Maar toen ik een keer ergens in het oosten van het land een leuk huisje had gezien in lichte baksteen was ik om. De steenfabriek, die het

had gemaakt, toonde me hoe kleurnuances in de baksteen werden gerealiseerd door lucht toe te laten in de bakovens. Sindsdien noemen ze ‘mijn’ kleur de Fritsmix.’

Voor de verdiepte letters liet hij fragmenten van de donkerste stenen op halve dikte in kleine segmentjes zagen. Technische tekenaars van het architectenbureau hadden in detail de bouw van de letters met die stukjes steen ge-

tekend en met dat voorbeeld bouwden de metselaars het gedicht van onderen af op zonder één foutje dat toch op de loer lag. Monnikenwerk maar de mannen, die gewend waren gewoon stenen te stapelen, vonden het een belevenis. Anders echter dan die van dichter, vormgever en architect zijn de namen van die helden in nevelen gehuld gebleven. #

Verzet vraagt moed

Tekst en fotografie: De Rode Loper op School

Op 25 en 26 februari 1941 werd door inwoners van Amsterdam gestaakt tegen het wegvoeren van de Joodse bevolking. Het monument De Dokwerker op het Jonas Daniël Meijerplein staat hiervoor symbool. De Februaristaking was het enige massale, openlijke protest in de Tweede Wereldoorlog tegen de Jodenvervolgung in heel bezet Europa.

Elk jaar, samen met vele Amsterdammers, herdenken ook kinderen de Februaristaking. 80 leerlingen van Basisschool Piet Hein deden dit jaar voorafgaand aan de herdenking mee met het educatieve project ‘De Dokwerker op School’. Samen met kunstdocent Emma Slaats maakten de kinderen actief kennis met het verhaal achter de Dokwerker en werkten ieder aan een eigen stakertje van ijzerdraad, kranten en tape. Welke houding hoort bij verzet en welk verhaal vertelt jouw beeldje? De kinderen praatten over of zij zouden durven staken, waarom wel of niet. Daarna schreven ze een gedicht met Annette Benedictus van de School der Poëzie. Een ode aan De Dokwerker én aan de dokwerkers in henzelf. Want om te staken heb je moed nodig.

Dit jaar herdenken we dat het 85 jaar geleden is dat de Februaristaking plaatsvond, een bijzondere jubileumeditie. Opstaan tegen onrecht blijft onverminderd belangrijk, en in deze onrustige tijd is het extra waardevol dat schoolklassen meedoen aan projecten waarin burgerschapsvorming centraal staat. Bij de herdenking op 25 februari waren ook dit jaar weer kinderen aanwezig met hun ouders. De beeldjes zijn van toen én eigentijds, we zien onder andere een bakker, postbode, punker en politievrouw. Kinderen deelden de Dokwerkertjes uit aan het publiek, dat de beeldjes met aandacht bij de grote Dokwerker neerzette. Elk jaar staan we zo weer stil bij het belang van vrede en rechtvaardigheid.

Zoals één van de kinderen dicht:
*Oorlog is als mensen
 die niks gedaan hebben
 verslonden worden door
 scherpe tanden
 ik wil de oorlog uitgummen
 maar het is helaas pen
 je ziet de angst in je ogen
 we willen vrede
 dat willen we allemaal #*

Opstaan tegen onrecht blijft onverminderd belangrijk

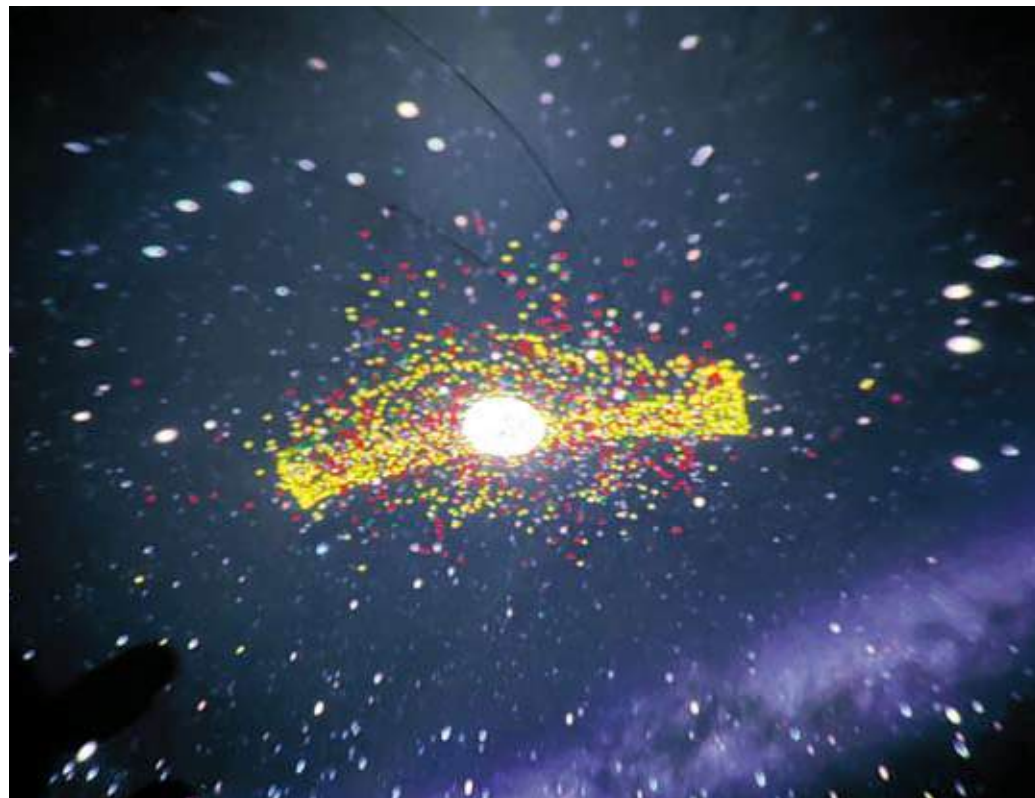
De Dokwerker op school
 Herdenking Februaristaking 2026

**COLLEGE
DE MEER**

Op College De Meer werkten de leerlingen van klas 1 en 2 aan het thema 'Ruimtereis'. Dat deden ze in de projectweek, individueel of in een groepje. Er waren lessen over verschillende onderdelen van de ruimte en er kwam er een mobiel planetarium in school. Daarin werden leerlingen meegenomen in een virtuele ruimtereis. Ook het CKV in klas 3 sloot aan bij het thema. Leerlingen uit klas 1 en 2 gingen in een duo een diorama maken, waarin ze hun planeet moesten presenteren. Wat ze dus geleerd hadden van de vorige opdrachten, kwam bij elkaar in het diorama. De resultaten van de leerlingen hangen op verschillende plekken in school. Benieuwd naar de resultaten? Kom gerust eens langs.

College De Meer - Radioweg 56.

Te klein om waar te nemen

Tekst: **Ton Zijp** | Fotografie: **Ton Zijp** / Wikipedia

Het is lastig te vertellen over dingen die je niet gewend bent waar te nemen. Slechts op een gegeven moment laten sommige beestjes van klein allooi zich zien, maar zelfs dan nog niet in hun volwassen gedaante. Ga maar van dat laatste uit: het niet waarnemen, er geen weet van hebben dat ze aan je voorbij zijn gegaan.

Een misvormde eikel met gal, aan de boom en nadat de gal is uitgekomen

Wat je niet kent, neem je niet makkelijk waar. Daar zijn ze nou eenmaal te klein voor, zitten ze te hoog voor in de boom. Ze zijn slechts voor opmerkelijke ogen te herkennen als ze door een knoppergalwesp zijn gedropt in de eikel van de eik.

Maar gelukkig hebben we hier in de buurt de Oosterbegraafplaats. In de late zomer of vroege herfst kan je soms onder eikenbomen het resultaat van de voortplantingsdrift van de knoppergalwesp zien. Soms zelfs in groten getale.

Vreemde eikel

Hoe goed ik ook probeerde op te letten, ik heb menige aangetaste eikel onder m'n schoenen plat gewalst, terwijl ik met een groepje van een bomenwerkgroep over de begraafplaats struinde. De jonge wespen in galvorm waren in grote aantallen aanwezig, gedropt door de eiken bij gebrek aan energie om de jonggeborenen onderdak te geven. Op een relatief klein, betegeld herdenkingspleintje op de begraafplaats. Als je beseft waar al dat geknorp onder je schoenen in de herfst door wordt veroorzaakt, dan ga je je afvragen waarom veel van die eikels er zo vreemd uitzien.

Pietepeuterig

Maar zover is 't nog lang niet. De volgende generatie moet nog ontwaken, pas dan gaan ze zich voortplanten. De kleine moederwespjes heb ik voor zover ik weet, nog nooit in volwassen stadium mogen aanschouwen. Ze leggen hun eitjes in de eikels van de eik. Vroeg in het seizoen. Hoogstwaarschijnlijk meerdere eitjes per eikel. Een eikel heeft genoeg voedsel voor meerdere van die uit het ei komende knoppergalwespjes. En een eik kan in een goed jaar duizenden knoppergalwespjes voortbrengen. Er is gewoonweg genoeg voedsel in die grote hoeveelheid eikels.

Overigens, naast andere galwespen: de

eik is behoorlijk populair onder de verschillende soorten galwesp. Als je goed speurt op de Oosterbegraafplaats kan je gedurende het hele seizoen, dus niet alleen op de grond, diverse vervormingen van eikels en eikenbladeren tegenkomen. Allemaal van die pietepeuterige wespjes, die al snel aan je aandacht zouden ontsnappen.

De vrouwtjes hebben geen man nodig om eitjes te leggen

Over het algemeen zijn het allemaal vrouwtjes van enkele millimeters groot. Vaak zonder behoefte om zich met een mannetje voort te planten. Want desnoods, eigenlijk noodzakelijk, produceren ze zelfstandig een nieuwe generatie. De leg van die generatie resulteert dan weer, heel verwarrend, in een andere vervorming op de eik. Langwerpige galen in de katjes van de moseik. Ook op de Oosterbegraafplaats waar te nemen. Als je maar goed oplet. Meestal minder geplet door schoenen dan de andere knoppergalwesp-gal. #

Voetbalclub zoekt tachtigers

Tekst: **Anneke Hesp** | Fotografie: **Willem II**

Evert van Kuiken woonde op de Ruyschstraat 34hs, 30hs en 20hs. Daarna had hij een strijkerij aan Pretoriusstraat 64D. Wie kent nog deze man die in 1896 een Tilburgse voetbalclub heeft opgericht? Is er in Amsterdam Oost nog iemand die zich hem herinnert?

Een portret van Evert van Kuiken

De vader van Evert van Kuiken was uitbater van Paviljoen Vondelpark; het grote gebouw dat Documentaire Paviljoen tegenwoordig weer is. Evertje woonde vanaf zijn vierde op de bovenverdieping achter. Hij is negen jaar als er in 1886 iets bijzonders gebeurt in zijn leven en in Nederland: een voetbalwedstrijd. Het was een nieuwigheid, overgewaaid uit Engeland. Jongemannen uit de betere kringen gingen sporten; Amsterdam Sport speelde tegen de Haarlemsche Football Club. En het bleef niet bij die

wedstrijd. Al snel had de stad een Amsterdam Football Club en die speelde regelmatig in het deftige Vondelpark. Het kan niet anders dan dat Evert langs de kant stond en ook zoiets wilde doen.

Gouden jaren Willem II

Tien jaar later, in 1896, heeft hij de MTS achter de rug en loopt stage bij de Staatsspoorwegen in Tilburg. Hij gaat er in het voorjaar wonen en als het zomer wordt nodigt hij sportmannen uit om naar een vergadering te komen en geeft zo de aanzet tot een echte voetbalclub, Tilburgia. Hij komt in het bestuur als penningmeester. Natuurlijk voetbalt hij ook mee. Als back. Het is van korte duur want een jaar later gaat hij aan de slag in Amsterdam als machinist-leerling. Tilburgia verandert intussen van naam. Het wordt Willem II.

'Een Amsterdammer is de echte oprichter van Willem II'

Van Kuiken maakt carrière en reist heel Nederland door in dienst van het spoor. Als hij 45 is heeft hij er genoeg van; hij begint een strijkinrichting in Amsterdam en zijn vrouw begint een winkel in manufacturen, zoals naaigaren en borduurzijde. Hij maakt het begin van de gouden vijftiger jaren van Willem II nog mee, maar overlijdt in 1953.

De plek waar de stomerij zat aan de Pretoriusstraat

Strijken, stomen, wassen

Koen van Santvoort is gegrepen door het verhaal van Evert van Kuiken. 'We maakten een jubileumboek voor de club en ontdekten zijn naam. Dat was een grote verrassing. Dat iemand die zo kort in Tilburg woonde en eigenlijk een Amsterdammer was, de echte oprichter was... Dat hadden we niet gedacht in ons mediateam. We zouden graag alles over hem weten. Zijn verblijf aan de Ruyschstraat is te lang geleden. Dat was tussen 1923 en 1933. Maar van 1937 en 1953 woonde hij op Pretoriusstraat 64-HS. Ook nummer 64D kom ik tegen. In zijn bedrijf had hij dames in dienst die de strijk deden voor zijn klanten. Ook konden mensen bij hem kleding

brengen en afhalen die hij wegbracht om te laten wassen of stomen.'

Reacties

Van Santvoort wil graag meer over deze man te weten komen en begrijpt dat een oproep in Dwars een laatste kans is. Zijn er nog mensen van boven de tachtig die iets meer weten over Van Kuiken? Wellicht werkte je moeder voor hem of bracht de familie kleren naar hem toe voor verdere behandeling? Van Santvoort is blij met iedere reactie. #

Weet u meer?

Koen van Sandvoort, mediateam prof voetbalclub Willem II, 06-52332772.

Voor een wandelaar valt er veel architectuur te genieten in Oost en de Watergraafsmeer. Denk daarbij aan leuke details, stijl, inpassing, materiaalgebruik, ritme en maat in de gevel.

Deze rubriek licht dat uit en laat ook meer weten over de ontwerper van het object. Naast al lang bestaande bouwwerken komen ook vernieuwing en toevoegingen aan de orde.

Torens op De Omval

Tekst: Robert van Andel | Fotografie: Henk Pouw

Aan De Omval op de Amsteloever trekken omhoog schietende torens de aandacht. Ze bieden herkenning van verre en zijn van dichtbij imponerend. Clusters met gebouwen van tien etages en torens met veelvouden daarvan verrijzen her en der buiten Amsterdams historische centrum. Het Omvalcluster is een buurt die gekend mag worden.

Al eeuwenlang is De Omval de naam van het gebied aan de buitenzijde van de haakse bocht in de Amstel, voordat deze, kaarsrecht gegraven, de stad instroomt. De eerste kantoorstoren die hier verscheen begin jaren negentig is de Rembrandt. De inspiratie voor de vormgeving was onmiskenbaar het Empire State Building, New York, maar de schaal is slechts 1/3 daarvan. Alle vier de zijden zijn gelijk. De etages dichtbij de top hebben verkleinende blokvormen en er staat een spits op. Maar de luxe Art Deco afwerking van het origineel is niet gekopieerd. ZZDP-architecten verzorgde het ontwerp.

Brutalisme

Al in de jaren zeventig had ZZDP aan De Omval voor de toenmalige Rijks-postspaarbank een enorm kantoorgebouw neergezet in brutalistische stijl. Dit gebouw toont zich als gestapelde forse blokvormige bouwvolumes met afgeronde hoeken. De gevelbekleding bestaat uit gestandaardiseerde metersgrote, zware, beige betonnen gevelementen met raamopening, maar is nu soms wat vuil. Er wordt gewerkt aan verandering van functie, renovatie en verduurzaming nu de tweede gebruiker, de HvA, vertrokken is. Het is te hopen dat de geslaagde uiting van brutalisme blijft. ZZDP ontwierp destijds ook het brutalistische, uit gestapelde stroken beton en glas bestaande kantoorgebouw aan de Amsteloever, waarin ooit Delta Lloyd huisvestte. De vier ronde appartementencomplexen, ontworpen door architect Cees Dam, die inmiddels al weer dertig jaar aan de Amsteloever staan, hebben hun huisnummer aan Omval. Historisch verwijst Omval echter naar een groter gebied dan hun straat.

In de eerste jaren na de eeuwwisseling kreeg de Rembrandt schilderkunstig gezelschap met de Mondriaan- en de Breitnerkantoorstoren. ZZDP ontwierp ook de Mondriaan met een verzorgde, weinig opvallende natuurstenen gevel. De Breitner, de minst hoge van de drie, is van de hand van wolkenkrabberontwerper SOM-Architects uit Chicago en kreeg een modernistisch, witstaal en glas aanzien. Twintig jaar lang bepaalden drie torens hier de skyline maar inmiddels schieten alom torens omhoog. De eerste van de nieuwste lichten is de Amstel Tower, een woontoren die oprijst uit een hotel op de hoek van het Amstelbusstation. De vormgeving door Powerhouse Company Architecten is geslaagd, heel smal en strak. Iedere laag wordt geaccentueerd met een afgeronde, uitstekende rand rondom. Aan de top sluit een dubbele rand mooi af. Alvorens meer torens uit te lichten eerst aandacht voor De Omval. Hoe deze leuke naam ooit ontstaan is, blijft een

vraag. Steeds weer een dijkdoorbraak lijkt een te wilde gissing. De annexaties door Amsterdam in 1921 betekende dat het gebied tegelijk met de Watergraafsmeer deel van de stad ging uitmaken. De buitenzijde van de haakse bocht in de Amstel wordt al vanaf 1843 gekenmerkt door de spoorlijn naar Utrecht, die hier de rivier bijna raakt. Op oude kaarten toont De Omval zich als een landtong tussen de Amstel en de Watergraafsmeer. Het gebied had in de 19de eeuw al geen landelijk karakter meer dankzij allerlei vroeg industriële activiteiten. Later kwamen hier de Zuidergasfabriek, een watertoren en cacao-fabriek Blooker.

Afbraak en beoogde nieuwbouw van woningen overheerst nu het gebied waar tot voor kort de Van der Kunbuurt was, vlakbij de Berlagebrug. Het bouwplan laat blokken gestapelde sociale en middenhuurwoningen zien, maar geen toren. Het bouwproject hiertegenover op de hoek Mr. Treublaan/Weesperzijde voorziet in een nieuwe toren van 135 meter.

De spoorlijn ligt inmiddels op een brede spoordijk met vanaf 1939 het Amstelstation. Het spoor loopt wel nog steeds in de oorspronkelijke lijn tot voorbij de noordelijke ringdijk. Het traject net over een hoekje Watergraafsmeer moest van begin af aan al opgehoogd worden vanwege het lage polderniveau. Op weg naar het Muiderpoortstation wijkt de spoorlijn alweer bijna een eeuw met een spoorviaduct over de Wibautstraat af van de oorspronkelijke route naar het Weesperplein. Bij de inpoldering van de Watergraafsmeer in de jaren twintig van de 17de eeuw vormden de westelijke ringdijk en ringvaart de Weesper-trekvaart, die kaarsrecht tot in de Amstel liep. De zeer uitgebreide werken voor spoor, station en de Berlagebrug van negentig jaar geleden hebben ertoe geleid dat de oude trekvaart ingekort werd. Deze kreeg een hoek zodat de Amstel eerder bereikt werd onder een spoorbrug door. Daarnaast werd in 1953 de Omvalbrug, een hefbrug, en de Spaklerweg aangelegd. Destijds vormde dit de ontsluiting van het industriegebied Over-Amstel. De brug is een typisch ontwerp van Amsterdamse Schoolarchitect Piet Kramer, die tussen de wereldoorlogen veel Amsterdamse bruggen ontwierp. De verkeerstunnel onder het spoor door vanuit de Watergraafsmeer naar rotonde Amstelplein en Spaklerweg heeft vreemde zigzagbochten en is een rudiment van de Weesperzijde, die bovenop de ringdijk langs de oorspronkelijke trekvaart liep. Het diagonale fietspad langs het historische Blooker gebouwtje herinnert hier ook aan. De aloude Omval werd door de afleiding van de trekvaart in tweeën gesplitst. Waar de Weesper-trekvaart een hoek kreeg,

stond tot voor de recente sloop café De Omval. Het nieuwbouwplan toont geen toren maar een rond gebouw dat The Circle gaat heten. Op de kop van het Weesper-trekvaartterrein steekt naast een opvallend rijtje individueel vormgegeven zelfbouw-kavels woontoren State omhoog vanuit een appartementencomplex. De met glas afgeronde gele gevel valt enorm op en loopt over de gehele hoogte heel taps toe. Het doet denken aan het iconische Flat Iron gebouw op Times Square, NY. Daarachter is de herontwikkeling van het Bijlmer Bajesterrein in volle gang. Het Bajeskwartier verdient wellicht apart aandacht in deze rubriek. Het zuidelijke deel van De Omval ging deel uitmaken van industriegebied Over-Amstel. Hier heeft zich inmiddels een transitie voltrokken tot de nieuwe hoogbouwwoonwijk Amstelkwartier naast het speels vormgegeven Water-netkantoor. Ten zuiden hiervan is woon-

werkwijk Kauwgomballenkwartier nu in ontwikkeling. Aan de Spaklerweg staan vier torens. De eerste woontoren, Haut, is de interessantste vanwege het toepassen van houtconstructies voor hoogbouw en duurzaamheid als uitgangspunt. Alleen het fundament en de centrale liftkoker zijn van beton. Verspringingen in de gevel en verschillend gesitueerde balkons aan de buitenzijde verraden dat de appartementen binnen heel verschillende plattegronden hebben. Team V architecten was de ontwerper. Vlak daarnaast rijst de lichtgroene woontoren Spaklerweg 12C hoog op met een minder bijzondere opzet. Iets verderop staan twee hotelstoren. Op de hoek van de Spaklerweg en de Amstelstroomweg staat The Rubyen en op enige afstand, na een slinger in de weg, de Postillion. Bij vergelijking van hun gevelontwerp wint de Postillion. Buitengewoon geslaagd is de eenvoud en variatie in de gevelbekleding. Concrete Architecture Associates ontwierp het patroon van staande, gelijkvormige balken met een klein kleurverschil. De verspringingen in de ramen komt hier ook uit voort. #

Lees meer over de architectuur in Amsterdam-Oost op oost-online.nl

Een eigen krant in Betondorp

Tekst: **Anna ten Bruggencate** | Fotografie: **Betondorper Courant**

In 2024 bestond Betondorp 100 jaar. Ter gelegenheid daarvan verscheen een krant met jubileumverhalen en -activiteiten. Dat werd zo gewaardeerd dat er nu een echte Betondorper Courant in het leven is geroepen. Het eerste nummer verscheen in december. Nummer twee komt uit in maart.

Waarom een krant voor Betondorp? Betondorp, omsloten door water, snelweg en begraafplaats is een klein universum in de stad Amsterdam. Een stad die de afgelopen jaren steeds dichterbij komt. De nieuwe brug over de Weespertrekvaart, het Amstelkwartier, de ring die steeds meer geluid maakt.

Betondorp is meer dan Cruiff en Reve

Betondorp, officieel Tuindorp Watergraafsmeer (1923 -1925) verrees ver van de toen bewoonde centra en om er te komen moest men, naar een

gezegde uit die tijd, 'brood meenemen'. Langzamerhand is de stad steeds meer om Betondorp heen gewikkeld als een deken. Maar zitten de Betondorpers daar eigenlijk wel op te wachten? Wat zielen ze veranderen in hun buurt? Wat juichen ze toe? Wat vinden ze verschrikkelijk? De Betondorper Courant is als een levend document voor een buurt in verandering.

Wat staat er in?

De krant bevat een aantal vaste rubrieken die de komende nummers aangevuld worden met inbreng uit de buurt. Gerbrand Bakker, bestsellerauteur van boeken als Boven is het stil, Perenbomen bloeien wit en De Kapperszoon,

geeft in een column zijn visie op Betondorp.

Interviews met oude en nieuwe bewoners van Betondorp laten zien hoe divers de bevolkingssamenstelling de laatste jaren is geworden. Natuurlijk is Betondorp bekend van Johan Cruiff en Gerard Reve, maar er zijn andere historische verhalen uit de rijke geschiedenis van het dorp te vertellen. In deze betrekkelijk kleine gemeenschap van nog geen 3.000 inwoners, organiseren bewoners veel initiatieven. Die variëren van bijzondere kunstprojecten tot het samenwerken aan het groen in de buurt.

Redactie en contact

De redactie bestaat uit een aantal enthousiaste bewoners, die ervoor zorgt dat er voor iedereen wat te lezen staat in de krant. Alle adressen in Betondorp krijgen de Courant vier keer per jaar in de bus. In het buurthuis op de Brink kunnen exemplaren worden opgehaald. Iets leuks te vertellen over Betondorp?

Cover *Betondorper Courant*
Vormgeving Jef Nollet

Dat kan via
contact@betondorpercourant.nl #

Je hebt niet voor niets twee oren

Tekst en fotografie: **Ank Engel**

De Nationale Luistercampagne is een burgerinitiatief met het doel door middel van empathisch en respectvol luisteren te achterhalen wat ons verbindt om zo te bouwen aan een goede samenleving. Maar wat is een goede samenleving? En een goed leven? Verschillen we hierover niet van mening? Waarover zijn we het wel eens? Wat wil de Luistercampagne uiteindelijk bereiken en op welke wijze gaan de deelnemers aan de Luistercampagne te werk?

Merlijn Twaalfhoven op het Javaplein met een buurtbewoonster en haar zoon

'Achter onvrede, kabaal en misverstanden zitten gedeelde zorgen en verlangens' aldus Merlijn Twaalfhoven, een van de initiatiefnemers van de Luistercampagne en woonachtig in Oost. Merlijn gaat ervan uit dat alle mensen van nature op zoek zijn naar vrede en rust. Dat hebben we met elkaar gemeen en dat kunnen we ervaren als we naar elkaar luisteren. De Luistercampagne wil mensen stimuleren actief naar elkaar te luisteren.

Stem van de straat

De Luistercampagne is gericht op verbinding. De actievoerders gaan de straat

op in de buurten om de ideeën, dromen en verlangens van burgers in kaart te brengen. Aan de buurtactie gaan bijeenkomsten vooraf, waarin wordt ingegaan op de vraag op welke wijze deelnemers het beste te werk kunnen gaan, zodat er waarachtige ontmoetingen plaats vinden en er onbevooroordeelde gesprekken worden gevoerd. Goed luisteren is een kunst, maar je hebt niet voor niets twee oren! De Griekse filosoof Diogenes zei het al in de derde eeuw: 'We hebben twee oren en maar één mond, opdat we meer luisteren en minder spreken'. Het gaat erom buurtbewoners de kans te geven hun mening te laten horen over

uiteenlopende onderwerpen. De medewerkers van de luisteractie brengen de ideeën van de bewoners samen in een kunstzinnig vormgegeven overzicht van mogelijke veranderingen en verbeteringen in de samenleving door middel van gedichten, beeldende kunst en tekeningen, die worden voorgelegd aan gemeenteraden en andere instellingen.

Heel Nederland

'Sinds september 2024 worden er luisteracties uitgevoerd', zegt Merlijn, 'We spraken mensen in dorpen, steden en buurten door heel Nederland. We vroegen: Hoe ziet het goede leven eruit?

Niet iedereen reageerde meteen enthousiast, maar iedereen deelde een ideaal, een toekomstbeeld, een verlangen. We selecteerden de meest voorkomende ideeën. En illustrator Helmich Jousma maakte ingewikkelde zaken inzichtelijk door ze te tekenen.'

'Een relatie is een opening, een begin van iets'

De landelijke luisteracties worden de komende weken voortgezet met een grote afdrak van de tekening met het doel mensen te vragen welke rol zij voor zichzelf zien. Een maand voor de gemeenteraadsverkiezingen kregen kandidaat-raadsleden de vraag voorgelegd: 'Hoe zorg jij voor het goede leven in jouw gemeente?'

Ontrotten

In december was de Luistercampagne op de Dappermarkt en op 21 februari op het Javaplein. Soms reageren voorbijgangers heel direct, zoals de dames die lieten weten dat in Nederland alles rot is. Ontrotten kan dat? Ja, liefde voor elkaar! Merlijn is optimistisch: 'Als mensen nader tot elkaar komen en contact maken, is er geen oordeel, maar ontstaat een relatie. Een relatie is een opening, een begin van iets.' De Luistercampagne gaat verder, ook na de gemeenteraadsverkiezingen. #

www.luistercampagne.nl

Allure van (levende) sculpturen

Tekst: **Hella de Groot** | Fotografie: **Guda Koster** en **Frank Schoevaart**

Gezichtloze figuren die zich in uitdagende bochten wringen, zo zou je het kleurrijke werk van Guda Koster in een notendop kunnen samenvatten. Hoe geeft ze haar sculpturen vorm? Dwars bezoekt de kunstenaar in haar atelier in Betondorp.

Guda Koster woont in de Transvaalbuurt; een paar kilometer fietsen en ze is in haar atelier in Betondorp. In het gebouwencomplex zitten – naast een crèche en een Arabische school – ook werkruimtes voor allerlei creatieven (vormgevers, schrijvers, een componist). In Guda's lichte studio valt mijn oog meteen op een grappige sculptuur op haar werktafel: een oranje bol wol waar twee beentjes uitsteken (een werk dat in oplage in een museumshop te koop was). De benen van Ken, verklapt Guda, want de voeten van Barbie blijven niet staan.

Speels

Opvallend aanwezig in het atelier is ook een groot werk dat Guda recentelijk maakte in opdracht van het bedrijf DSM-Firmenich, voor het hoofdkantoor in Parijs, een groep van drie gezichtloze figuren, een gezin: man, vrouw en dochter, die een vierkant hondje aan de lijn houdt. Dat speelse element is kenmerkend voor haar werk. Eerder maakte Guda Koster voor Centre Pompidou Clermont Ferrand It's Playtime (2023) een opstelling van kleurrijke speelgoedtoestellen voor kinderen tussen 0 en 6 jaar, een favoriete opdracht. 'De kinderen vlógen op de toestellen af om ermee te spelen. Geweldig om te zien,' zegt ze met een grote glimlach. 'Voor mij begint werken ook met spelen.'

Guda in haar atelier

Ingewikkeld

Guda Koster gebruikt regelmatig (etalage)poppen voor haar sculpturen, maar vaker nog zet ze tegenwoordig het eigen lichaam in. Ze hult zichzelf – als model – in zelfgemaakte kleding met ringen of hoepels om het lichaam of blokken om het hoofd, soms tegen een neutrale, vaak een gekleurde achtergrond. Met een zelfontspanner maakt

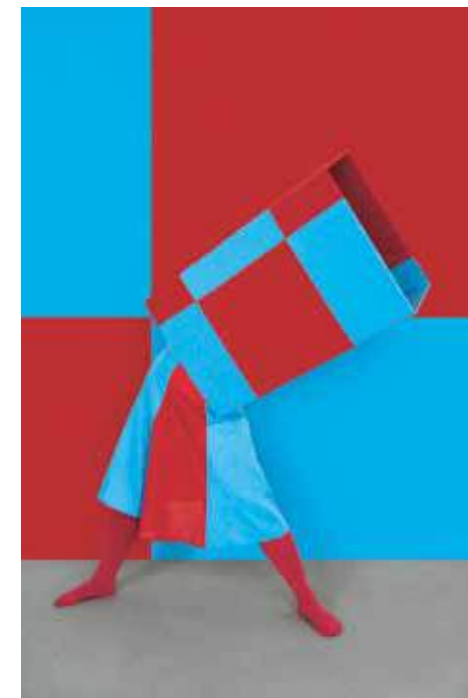
ze vervolgens een foto – en dat beeld is het kunstwerk. Eenvoudig is dat niet. Ze slaat haar laptop open en toont een foto van zichzelf in een patroon van rode en blauwe strepen, die perfect op elkaar staan. 'Deze was wel ingewikkeld!' lacht ze: 'Van deze pose heb ik wel honderd foto's gemaakt. Vaak stonden de strepen niet goed op elkaar of dan stond ikzelf net niet goed...' Ze maakt graag heldere beelden, ze houdt niet van franje. Ze is altijd nieuwsgierig hoe de combinatie van kleur en gebaar uitpakt. Gezichten zijn in haar beelden bewust nooit zichtbaar, vertelt ze: 'Op Instagram zie je vaak lachende gezichten, het moet altijd maar happy en mooi zijn. Bij mijn werk moet je je tot figuren verhouden door te kijken naar houding, kleur, kleding, beweging. Armen laat ik ook vaak weg, benen niet.'

Wandelend kunstwerk

Die benen heeft ze nodig voor haar 'live' performances, die eigenlijk een verlengstuk zijn van wat ze als model al doet voor haar eigen camera. De performances bedenkt en ontwikkelt Guda met haar partner, kunstenaar Frans van Taartwijk. Op festivals en kunstmanifestaties wandelen zij samen – en soms in gezelschap van anderen – omhuld door een in textiel

omklede vorm (kubus, zuil, boomstam) als levende sculptuur rond. 'En Frans zingt ook, je ziet mensen vaak lachen als we rondlopen. Het stemt vrolijk, terwijl je onze gezichten niet ziet. Kunst gaat voor mij ook over interactie.' Ook een expositie die Guda Koster nu voorbereidt voor de Grote Kerk in Zwolle zal de bezoeker een goed humeur bezorgen. #

@guda_koster (instagram)
www.gudakoster.nl

Guda Koster, *Out of step*, foto, 2022

De kunst van het weglaten

Tekst: **Carolien Gevers** | Fotografie: **Frank Schoevaart**

In een bescheiden atelier midden in de Watergraafsmeer worden met klare lijn de prachtigste mode-illustraties gemaakt. Kunstenaar en modetekenaar Piet Paris (64), nationaal en internationaal een coryfee in de modewereld, is zijn hele leven al aan het tekenen.

Als vierjarig jochie tekende hij al dagelijks alsmat andere poppetjes. Op zijn elfde droomde hij al van de kunstacademie, en kwam, na die later in Arnhem te hebben voltooid, in Amsterdam terecht. Als 'kunstenaar op zolder' – hij had toen natuurlijk geen cent te makken – en ook nog eens in Oost.

Broedplaats Koch

Dagelijks loopt onze man vanuit zijn appartement in de Avogadrostraat naar zijn atelier aan het Robert Kochplantsoen. Paris: 'Dit is wel mijn fijnste werkplek ooit, want ik zit hier binnen een buurtgemeenschap van Stichting Urban Resort (urbanresort.nl), die kunstenaars en ondernemers aan werkruimte helpt binnen een sociaal kader. Er zit hier ook een buurtatelier waar we les geven.' Zelf een veelgevraagd docent aan de Koninklijke Academie in Den Haag, hoopt hij binnenkort meer tijd te krijgen hier ook tekenles te geven: 'Dit voelt gewoon als mijn buurt, en ik kan ongeveer kruipend naar huis'.

Wirwar

Op de hoek van een lange gang met deuren waarachter fijnschilders, toneel- en documentairemakers en andere creatievelingen eveneens aan het werk zijn, komen we zijn atelier binnen. Middenin een werktafel en rondom aan de muren tekeningen van

Paris in zijn atelier

allerhande sprekende gekleurde en zwartwitte vrouwfiguren. Even later, bij een koffietje, benadrukt Piet dat hij wars is van de pc en nog altijd gewoon traditioneel tekent. 'Kijk,' – zet de lichtbak midden op tafel aan en pakt een vel A3 tekenpapier – 'ik begin met een potlood gewoon te schetsen van boven naar onder en links naar rechts, zonder een duidelijk idee, hooguit een staand figuur of eentje tot aan de middel. Als

ik na een paar minuten een wirwar aan lijnen op mijn blad zie, leg ik er een nieuw papier op en ga dan overtrekken, maar laat ook lijnen weg. Zo ga ik minderen, tot ik na zo'n dertig minuten een klare één-lijn tekening heb. Vervolgens leg ik hierop gekleurd papier en snijd met een scalpermesje langs de potloodlijn diverse vormen uit, waarmee ik uiteindelijk mijn compositie voltooi.'

Als een popster

Jarenlang werkte Piet vooral in opdracht van bedrijven, warenhuizen en tijdschriften. Veel in Parijs, maar ook in New York en zelfs Tokyo, waar hij een tijd een internationaal agent had.

'Ik word net zo blij van kleine succesjes'

Hoogtepunten? 'Pff, ik vind zoveel leuk... Tien jaar lang werkte ik met veel plezier voor de Telegraaf, samen met Fiona Hering. We liepen allerlei mode- en haute coutureshows af en ik tekende wat we op de catwalk zagen. Ook een ervaring was een opdracht voor een reclamecampagne van Saks Fifth Avenue in New York. Achttien tekeningen voor aangekondigde modetrends. Na afloop werd ik als een popster in een limousine onthaald. Het hele warenhuis hing vol met mijn tekeningen en zelfs zag ik ze buiten afgebeeld op stickers op autobussen. Maar eerlijk, ik word net zo blij van kleine succesjes, zoals een leerling op de academie die met mijn aanwijzingen na veel geploeter opeens iets moois creëert.'

Heeft hij toekomstdromen? Piet: 'Mezelf blijven verbeteren natuurlijk en meer vrij werk maken! En, lachend, het liefst nog jaren in deze inspirerende Broedplaats. We zijn ook aan het nadenken over een open dag voor de buurt. Daar word ik blij van.' #

www.pietparis.com

Fiets en Meer steekt over

Tekst: Anneke Hesp | Fotografie: Eddy Ellert

De Middenweg wordt de komende tijd geteisterd door nog meer opbrekingen en lege etalages. Toch gaat de fietszaak Fiets en Meer verhuizen naar een groter pand aan de overkant. Naar waar vroeger de kringloopwinkel van het Leger des Heils zat. Eigenaar Saskia Driesen durft wel.

Saskia Driesen ruilt haar te kleine zaak in voor de ruimere zaak aan de overkant

Lekke band, dus op naar Fiets en Meer. Saskia begon twintig jaar geleden haar fietszaak aan de Middenweg 3. Kleine

winkel, maar achter was nog een ruimte voor opslag en reparaties. Ze dacht het eventjes te doen met haar toenmalige

partner: 'Ik ben een ondernemer, en dacht, ik zie wel hoe het loopt.' Het liep goed en toen de kledingzaak op nummer 5 vertrok, huurde ze die ruimte er ook bij. Ze had het broodnodig. Maar nu is ze weer op het punt dat ze uit de twee winkels groeit. En van de toch al nauwe stoep is weinig over met alle graafwerkzaamheden langs de straat. Saskia: 'Ik kan hier eigenlijk geen fietsen uitstallen.'

Tweedehands fietsen

Ze durft risico's te nemen. Een hogere huur voor het nieuwe pand, terwijl de opzegtermijn nog tot eind van het jaar duurt? 'Ja, maar hier kan het ook niet langer. Ik heb hier bijvoorbeeld 200 tweedehands fietsen staan. In de nieuwe ruimte hebben die een goede plek, zodat mensen kunnen kiezen. Hier gaat dat lastig.'

'Ik kan hier eigenlijk geen fietsen uitstallen'

Kijk op de wereld

De buurt uit wil ze niet. 'Ik woon zelf in Almere en kom hier elke dag naartoe. Wat me hier trekt is het goede contact met de buurt. Ik heb hele prettige klan-

ten en het is zo leuk dat we ze kunnen helpen.' Van huis uit is ze zelf geen fietmaker. 'Ja, ik heb in die jaren wel het een en ander bijgeleerd van de mensen die hier werken, maar ik blijf toch in de eerste plaats ondernemer en kijk zo ook naar mijn werk.' Momenteel heeft ze vier mensen in dienst, en er zijn twee stagiaires. Verder werken er twee zzp-ers. 'Er zijn twee vrouwen bij nu. Dat vind ik prettig. Je kijkt toch op dezelfde manier naar de wereld, merk ik.'

Enkelclip

En de buurt kijkt op die manier naar de winkel. Vooral vallen de vele accessoires op die ze aanbiedt. De fietsbellen, de tassen en fietslichtjes staan altijd prominent in het zicht. Een vrouw komt binnenlopen. Ze heeft een broek aan met wijde pijpen en is haar enkelclip vergeten. Saskia doet een greep in de bak en geeft haar er een. 'Hoeveel?' 'Ach, laat maar zitten.' Dat vind ik nou typisch van fietsmakers in het algemeen. Is er een andere branche waarin mensen je gratis helpen met even pompen, dat ene schroefje, het draadje aanspannen en zovoort?

Het kraakt

Ze lacht; 'Maar dat is de service, dat hoort er bij. Je komt binnen met een fiets en zegt, het kraakt zo. En dan ben je behulpzaam. Dat ene minuutje of zo doet er niet toe als je het afweegt tegen een vriendelijk contact.' Ze heeft goed door wat haar klanten nodig hebben. Daarom is een leuke band altijd binnen een dag klaar. Kom hem maar om vier uur halen. #

(On)gevraagd, niet bindend advies

Tekst: Arie van Tol | Illustratie: John Prop

In de vorige Dwars is geen woord gewijd aan de verkiezingen voor de lokale politiek in stadsdeel Oost. Twijfel aan nut en urgentie van de stadsdeelcommissie die formeel een uiterst geringe politieke invloed heeft is daaraan debet. Is die twijfel correct?

Op oost-online heeft Arie Martijn Schenk de afgelopen maanden kandidaten voor de bestuurscommissie van stadsdeel Oost aan het woord gelaten. De bekende lokale thema's worden allemaal genoemd: wonen, afval, leefbaarheid, veiligheid, jongeren, voorzieningen, groen, etc. Maar hoe kan de stadsdeelcommissie een betekenisvolle rol spelen? Advies aan het eigen dagelijks bestuur (DB Oost) en de gemeenteraad is verre van bindend. Een belangrijke stadsdeelkwestie krijgt een nieuwe uitwisseling van standpunten in de gemeenteraad, met daar vervolgens politieke besluitvorming.

Lokale onderwerpen

Een paar voorbeelden uit recente vergaderingen van de stadsdeelcommissie. Op de agenda van 17 februari stond het onderwerp 'Voorzieningen op IJburg'. Meningsvorming was het doel. Meerdere sprekers uitten hun zorgen over het huidige voorzieningenniveau op IJburg, commissieleden deelden die zorg, onder andere met het bevragen van sprekers en wethouders. Een schriftelijke bijlage bij het agendapunt eindigt met de concrete vraag: 'Wat gaat de gemeente doen om IJburg de grootstedelijke (!) voorzieningen te geven die nodig zijn voor een leefbare wijk voor jong en oud?' Ook op 17 februari geagendeerd stonden 'Oostbrug' (Ontwerp Notitie

Reikwijdte en Detailniveau Oostbrug: nautische herinrichting Oostelijk Binnen-IJ) en 'Project Drenthhal'. Beide onderwerpen hebben een lange ambtelijke historie en veel keuzes zijn terug te vinden in al dan niet voorlopige notities. De antwoorden van DB Oost op de inbreng van commissieleden verraadden de geringe betekenis ervan.

Financiële kwesties

Armoede in Oost, bespreking stand van zaken plan van aanpak, is wel duidelijk een stadsdeelonderwerp. Het gaat dan om secundaire aangelegenheden als Hulplijn Oost en wel of niet een avondsprekuren, niet om directe beïnvloeding van de portemonnee van arme stadsdeelnemers. Die is voorbehouden aan rijk (bv hoogte uitkeringen) en gemeente (bv financiële ondersteuning bij isolatie van woningen). Ook de kleinschalige pilot van de LHBTQIA+gemeenschap in Oost, een Queer Hub, met gevraagde financiering uit het eigen stadsdeelpotje van ruim € 600.000,-, is een stadsdeelinitiatief.

Landelijke kwestie?

De onveiligheid in en rond Stek Oost was de afgelopen tijd vooral een gemeentelijke, zo niet een landelijke kwestie. En ook agendapunt bij een vergadering van de stadsdeelcommissie. De meest pregnante vraag uit de commissie was: 'Waarom is de

stadsdeelcommissie niet tijdig, vóór de uitzending van Zembla, ingelicht?' En natuurlijk werden wat meningen opgehoest. Dat de agendering van het onderwerp politiek irrelevant was en kennisgeving, al dan niet tijdig, had volstaan werd niet opgemerkt. Alles was misschien anders geweest als stadsdeelcommissieleden ('de ogen en de oren van...') de incidenten het eerst hadden gesignaleerd.

Korte metten

Onvrede rond vergunningen haalt ook de vergaderingen van de stadsdeelcommissie. Zo kwamen sprekers (omwonenden) bij een recente vergadering hun bezwaren uitleggen tegen een ver-

leende vergunning aan de eigenaar van het 'Marga Minco pand' in de Tweede Oosterparkstraat. De commissie had een welwillend oor en vragen. Het DB maakte korte metten: bezwaren tegen verleende vergunningen kunnen door belanghebbenden ingediend worden via een gerechtelijke procedure, een raadsadres is geen optie, een inhoudelijke/politieke beoordeling is nooit aan de orde.

Zo werden ook bezwaren afgedaan tegen voorgenomen plaatsing van een zendmastinstallatie ter hoogte van de Linnaeusstraat 2c, afwijkend van de hoofdgroenstructuur.

De conclusie is aan de lezer... #

Een wijkagent die graag puzzelt

Tekst: Carolien Gevers | Fotografie: Frank Schoevaart

Met wijkagent Paul pakt Dwars vandaag de fiets, want het begrip 'wijk' met de van der Kunbuurt en het Amstel- en Bajes Kwartier is bij hem wel erg opgerekt. Vanaf de westgrens van de Watergraafsmeer aan de Weespertrekvaart ligt het grootste stuk tot Overamstel en verder.

Wijkagent Paul werkt in een buurt met 10.000 bewoners, bedrijven, hotels, studentenflats, een lyceum en een opvangtehuis.

Het deel tussen de trekvaart en het tracé van de metro kende vroeger weinig andere bewoners dan de gedetineerden van de Bijlmerbajes en de Hells Angels met hun clubhuis. "Terwijl er nu honderden mensen wonen in luxe nieuwbouwflats," vertelt wijkagent Paul (42) enthousiast. "Ik heb een buurt die volop in ontwikkeling is en wel tienduizend bewoners heeft. Plus bedrijven, hotels, studentenflats, een opvanghuis voor Oekraïners en een prachtig lyceum. Het was wel even wennen als enige wijkagent in dit uitgestrekte gebied." Anders dan een paar jaar terug toen hij als wijkagent van Middenmeer alles kon belopen. Paul viert volgend jaar zijn 25 jaar feestje bij de politie. Ooit begonnen als surveillant in de binnenstad, daarna werkend bij het buurtveiligheidsteam en voor de Top 600, ontstond zijn belangstelling voor de functie van wijkagent. "Ik ben tegenwoordig wel 80% van de tijd vooral sociaal bezig. Geen echte boevenvanger

meer, al zorg ik wel dat ze, waar nodig, gepakt worden – (met aanstekelijke lach)."

Van antikraak tot hotels

Tijdens onze fietstocht vertelt Paul aan een stuk door. "Mijn buurt kent veel uiteenlopende problemen. Er is de verborgen armoede van mensen die leven van de voedselbank en in schuldsanering zitten. Maar ook soms huiselijk geweld. Ik ben vaak de verbinder tussen zorginstanties, de woningbouw en gemeente. Kijk, die woning daar bij de Watertoren is net gekraakt, ik ga gauw in gesprek met eigenaar en krakers. Maar wist je dat er ook veel antikraak is? In diezelfde Watertoren woont al vier jaar een antikraker die het historische pand goed onderhoudt. Mooi toch? Zo zie je dat zelfs in dit wooncomplex rond het mooie Bella Vista park van alles schuil gaat. En zie je daar het Van der Valk hotel? Daar heb ik vaak mee te maken. Als Ajax speelt en er voetbalclubs logeren, regel

ik altijd extra surveillance. En zo heb ik nog een aantal hotels. Ik heb met al die managers goed contact." Ter hoogte van metro Overamstel stopt Paul op eens bij een braakliggend terrein met verderop wat vage pandjes. "Dit is ook mijn buurt. Je zou denken, hier moet je 's avonds niet zijn, maar eigenlijk zijn hier nooit grote incidenten."

Lokauto

"Wel vinden hier vaak auto inbraakjes plaats. Laatst liet ik hier nog een lokauto zetten met ingebouwde camera's. In een mum van tijd vonden we een dader die vaker inbreekt. Dat is winst. En die louche uitzienende pandjes daar, dat is allemaal antikraak. Daar zitten start ups in met aardige ondernemers. Ik houd van puzzelen. Als ik iets zie dat opvalt, ga ik het onderzoeken." Even later, bij het winkelcentrum aan de Spaklerweg, ziet Dwars dit geïllustreerd als Paul de Gamma inloopt en informeert of alles ok is. "Zij begrijpen mij. Als iemand daar bijvoorbeeld grote hoeveelheden spiritus en chemicaliën inkoop dan kan dat voor een drugslab zijn, maar ook voor een onschuldig schoonmaakbedrijf. Dus dat zoek ik dan uit."

Weinig sociale controle

Door het tunneltje fietsen we via de Dijkmeerlaan, langs het OKT (Jeugdzorg), richting het Bajeskwartier. "Hier is een hele nieuwe energieneutrale wijk gekomen met (sociale) huur- en koopflats en tuintjes. En een groenplan in ontwikkeling. Hier wonen al honderden mensen van allerlei kunnen. Niet voor te stellen toch dat tien jaar geleden hier nog de oude Bijlmerbajes stond. Na de sloop in 2018 werden veel materialen hergebruikt voor de flats waartussen we nu lopen." Naast alle mooie ontwikkelingen kent de buurt ook zijn problemen. Bij de gezamenlijke ingangen kan iedereen binnenglippen en door de veelheid aan appartementen en de talrijke expats is er weinig sociale controle. "Je kan hier gemakkelijk anoniem of illegaal zitten. Laatst kreeg ik een melding over een prostituee die via onderhuur hier haar werk deed. Ik ben daar samen met de gemeente op afgegaan. Ik ben er dan

'Als ik iets zie wat opvalt ga ik het onderzoeken'

vooral voor rust en veiligheid, terwijl de gemeente een rapport opstelt dat uiteindelijk bij de burgemeester kan komen. Mijn taak is dan afgelopen. HVO Querido en het COA zitten hier trouwens ook. Met hen houd ik goed contact omdat zij natuurlijk met kwetsbaren werken. Ze bellen me meteen bij onrust of ruzies en dat helpt vaak. Ik ben ook blij met het Ouder Kind Team hier, we hebben contact met elkaar. En ik werk soms samen met Beter Buren, goede bemiddelaars. Dat heeft meerwaarde omdat mijn functie soms als nadeel heeft dat mensen niet het achterste van hun tong laten zien. We hebben elkaar allemaal nodig."

Grote consternatie

"En dan hebben we ons mooie lyceum – het Spinoza20first." Vlak daarnaast

wijst Paul op een bijzonder pand, dat samen met de gemeente is gebouwd door een groep ex-krakers, die nog op dit terrein zaten. "Geweldig toch, ze leven nog altijd in hun commune, maar zijn een voorbeeld van een vreedzaam gemeenschapje." In de school is het net pauze, met een levendige boel van kakelende leerlingen, die in de mooie hal, al dan niet met hap in de mond, op hun telefoon zitten. "Ken je me nog," begroet een oudere jongen Paul. "Tuurlijk..., en heeft hij hem nu?" Paul vertelt dat hij onlangs een vriend van deze jongen, toen zijn rijder, had betrappt op rijden zonder rijbewijs. "Ik moest die vriend een verbaal geven, maar heb hem wat gematst omdat hij wel net zijn rijbewijs had gehaald maar nog niet binnen had. Nu wel dus." Daar komt conciërge Ruben: "Paul, wat geweldig dat je die brommer weer bij de eigenaar hebt gekregen." Paul: "Alleen omdat jij dit zo snel hebt gecommuniceerd hoor!" Even later staan we op een groot buitenterras op het dak van de school. Ruben: "Met dit weer is het nu leeg, maar zomers is dit een geweldige pauzeplek." Opeens horen we kabaal en zien beneden een opstootje. Paul snelt erheen. Grote consternatie. Bijna de hele school is naar buiten gelopen, waar de boze bestuurder van een auto verhaal wil halen voor een incident met een leerling de week ervoor. Paul er op af, bestormd door nieuwsgierige leerlingen. Ondertussen probeert de conciërge, -dit heb ik nog nooit meegemaakt-, hen tegen te houden. Paul brengt rust en zegt dat het wordt uitgezocht door een jeugdagent. De op sensatie beluste scholieren druipen teleurgesteld af.

Niet altijd die aap op je schouder

Verderop gaan we even langs bij de Oekraïne opvang. Paul wordt er enthousiast begroet. In een voormalig kantoorgebouw wonen nu 242 mensen. "Vergeleken met een aantal andere locaties in Amsterdam is het er redelijk rustig. We zien veel levendigheid en gezamenlijkheid in de grote keukens en wasruimtes. Er is 24 uursbewaking. Dat moet, want anders wordt het een open huis voor iedereen." Paul wordt ingeschakeld bij nare ruzies, of als kwetsbaren meer begeleiding nodig hebben. "En ik schakel dan de zorg weer in, want (knipooje) zoals mijn moeder al zei, je kan niet altijd de aap op je schouder nemen." #

Meer lezen?

oost-online.nl

Iconisch gebouw BOOST nu ook monument

Tekst en fotografie: Jaap Kamerling

Het vroegere Buurtcentrum Transvaal, BOOST, is sinds kort officieel een gemeentelijk monument. Na lang lobbyen is het Erfgoedvereniging Heemschut gelukt het gebouw van de sloop te redden en te behouden. Het functioneert inmiddels al negen jaar als ontmoetingscentrum en springplank voor nieuwkomers met een vluchtachtergrond.

Destijds bestond er in het stadsdeel-bestuur verzet tegen behoud. Het gemeentebestuur nam toen de afhandeling van de aanvraag tot behoud over en nu is het dan eindelijk een monument. Het bestuur besloot tot aanwijzing vanwege de uitzonderlijke architectuur. Het is een modernistisch bouwwerk uit 1975 en weerspiegelt de toen heersende opvattingen over stadsvernieuwing met veel aandacht voor sociaal-culturele voorzieningen in de buurt zelf.

Flexibel

Het gebouw kreeg een multifunctionele opzet met grote transparantie naar de buurt. Architect Pi de Bruijn, bekend van de uitbreiding van het Concertgebouw en de Parlementszaal van de Tweede Kamer, ontwierp een bijzonder poortgebouw over de Danie Theronstraat heen. De zichtbare constructie bestaat deels uit een betonskelet, deels uit staal.

De ruimten in het gebouw zijn in principe tamelijk flexibel indeelbaar. De tussenwanden en vloeren zijn gemaakt

Deelnemerscoördinator Subhi Almatrouf voor het monumentale gebouw

van glazen bouwstenen, wat de transparantie sterker maakt. Het overvloedig gebruik van primaire kleuren zoals geel en blauw geven het gebouw een heel frisse, uitnodigende uitstraling. Het is het eerste bouwwerk van Pi de Bruijn. Hij is er nog steeds heel trots op en voelt zich er sterk bij betrokken.

Thuisbasis

Je kunt het gebouw zo maar binnenlopen. Nieuwkomers in de stad van welke kleur of afkomst ook hoeven geen enkele schroom te hebben om een kijkje te komen nemen. En wat je er kan doen is bijvoorbeeld een taal leren en dat is voor de nieuwkomers vooral het Nederlands. In het taalcafé, het taaltheater of in groepjes. Al bijna tien jaar is de organisatie Boost een thuisbasis voor nieuwkomers met een vluchtachtergrond, vrijwilligers uit de omgeving en organisaties die hen ondersteunen. Mensen kunnen vanaf hun aankomst in Nederland meedoen: de taal leren, een netwerk opbouwen, cultuur uitwisselen en zich op eigen tempo ontwikkelen. Zo bouwen nieuwkomers vanaf dag een op een laagdrempelige en waardige manier aan hun toekomst. Het uitgebreide programma wordt door meer dan tweehonderd vrijwilligers

gedragen. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen mensen met of zonder papieren. Boost is inmiddels uitgegroeid tot een centrale plek in Amsterdam. In de grote zaal beneden, aan de tafels doen enthousiaste deelnemers taalspelletjes om het Nederlands machtig te worden. Als ik aan een tafeltje ga zitten samen met vrijwilligster Dienneke word ik meteen aangesproken door een paar deelnemers, die direct koffie voor ons gaan halen.

Praatvrees overwinnen

Iedereen is in voor een gezellig praatje. Zo oefenen ze op een laagdrempelige manier hun spreekvaardigheid. De sfeer is dan wel ontspannen en heel gemoedelijk maar wat je te horen krijgt is niet altijd even leuk. Hoewel mensen graag zo snel mogelijk willen bijdragen aan de samenleving is het vinden van een baan niet altijd makkelijk. Jacob uit Afghanistan woont hier al tien jaar en heeft inmiddels een Nederlands paspoort, maar voelt zich nog steeds gediscrimineerd op de arbeidsmarkt. Hij werkte in een supermarkt maar een vast contract? Ho maar! Elke maand krijgt hij andere werktijden, nu eens twee, dan weer drie dagen en tegen een heel lage beloning. Na drie maanden is hij al weer 'los'.

Sommige deelnemers die bij Boost meedoen, gaan zelf ook als vrijwilliger daar aan de slag. Ze gebruiken Boost als springplank naar een betaalde baan. Naast taal, informatievoorziening en het ontwikkelen van vaardigheden is er ook ruimte om samen te sporten. In de grote gymzaal op 2-hoog kun je bijvoorbeeld leren voetballen, volleyballen, kickboksen en – veelal door vrouwen – leren fietsen.

Lessen gratis

En het kost bijna niets. Er mogen geen financiële drempels zijn. De lunch beneden in de eetzaal met bar kost niks als je met een programma meedoet. Ik praat met deelnemerscoördinator Subhi Almatrouf. Hij vluchtte in 2016 uit Syrië met zijn moeder en drie zussen. Via een kennis van het AZC belandde hij bij Boost. Is hij blij met de monumentenstatus van het gebouw? 'Ja zeker, heel terecht want het is een mooi gebouw, heel open en transparant en dat hoort bij onze missie. Het is heel flexibel in grootte van de ruimtes. De gemeente wil het nu ook gaan verduurzamen door alle ramen van dubbel glas te voorzien. Maar we mogen aan de buitenkant van het gebouw niets en aan de binnenkant maar heel weinig veranderen. Elk jaar geven we zelf met een groot team van vrijwilligers het gebouw een grote schoonmaak- en verbouwt. Het centrum bloeit enorm en er komen per dag wel zo'n 120 geïnteresseerden binnen.' Inmiddels droomt Boost zelfs van een tweede locatie in Amsterdam-West omdat daar de vraag naar een plek als Boost ook groot is. Er is naast het grote team vrijwilligers een klein team van betaalde krachten. De organisatie wordt gesteund door zowel de gemeente als door een divers aantal fondsen en donateurs. Inmiddels maken naast Boost tal van andere organisaties gebruik van het prachtige pand zoals Dokters van de Wereld en de Regenbooggroep. Hierdoor is er een breed aanbod van activiteiten en kunnen mensen makkelijk worden doorverwezen. Sabhi: 'Het contact met de buurt is goed. Elk jaar vieren we bijvoorbeeld samen een Vrijheids- en een Iftar-maaltijd. Ook worden er geregeld culturele middagen en muziekoptredens georganiseerd.'

Boost is een plek van verbinding zoals architect Pi de Bruijn het pand in de jaren '70 voor ogen had. #

#Dwars Zittertjes

Heeft u zelf ook iets dat u dwars zit? In deze rubriek kunt u een ergernis uit uw dagelijkse leven kwijt. Mail uw ongenoegen (max 150 woorden) naar: dwarskrant@gmail.com Vermeld altijd uw volledige naam en leeftijd. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten.

Open straten

'Je kunt hier niet makkelijk komen, hoor. De hele gracht ligt open. Zullen we je komen ophalen?'

Mijn vrienden in de grachtengordel zijn zich alleen bewust van wat zich voor hun deur afspeelt. Dat het bij ons allemaal open ligt en de omleidingen voor hun camper en navigatie ook een mijl op zeven zijn, weten ze niet. Ik ga wel met de fiets.

Mijn keukenraam kijkt uit op hekken, containers, en mannen die sjouwen en overleggen. Het is vroeg en de verkeersregelaars staan hun pakken nog aan te trekken. Als ik nu vast vertrek, scheelt me dat weer wat terechtwijzingen. Eergisteren mocht ik niet direct naar mijn voordeur lopen, maar ik moest naar de overkant en dan vijftig meter verder op weer oversteken om thuis te komen. Gisteren waren de paaltjes verzet en mocht iedereen gewoon doorlopen. Ik hou wel van de anarchie, maar ook van die aandoenlijke mannen en hun pogingen om orde te scheppen. Ja, het is een boeiende tijd in deze buurt.

Waar ik wel een hekel aan heb is aan die mensen die hen expres negeren, of erger, nog, schelden. Kom op hé, een beetje minder eigenwaarde en een beetje meer humor. Het is maar tijdelijk – tot de herfst van 2027. #

Naam bij redactie bekend

Zacht beton in Oosterparkbuurt

'We willen in de Oosterparkbuurt meer ontmoeting tussen ouderen, kinderen, jongeren en volwassenen. Dat doen we door workshops, gezamenlijke maaltijden, vergroening in de wijk, open ateliers en creatieve buurtactiviteiten.' Zo presenteert zich de jonge stichting Zacht Beton. Ze zijn te vinden in de voormalige gymzaal in de Tweede Oosterparkstraat 227 en streven naar een sterkere, warmere buurt.

Ze hopen buurtbewoners van verschillende achtergronden en leefwerelden met elkaar in contact te brengen. Een voorbeeld van hun initiatieven is *De Verhalenfabriek*. Dat is een kunstproject waarin buurtbewoners samen, in de vorm van workshops over botanisch verven, naaien en timmeren, een grote installatie maken op basis van persoonlijke verhalen, herinneringen en dromen voor de wijk. 'Het werken met de handen en het delen van persoonlijke verhalen helpt bewoners om te vertragen, elkaar beter te leren

kennen en zich meer thuis te voelen in hun wijk.

De buurt kan meedoen in de periode april-juni. Bijzondere momenten zullen zijn een BuurtPicknick op 5 mei en op 21 juni een MidZomerBuurtDiner op het Kastanjeplein. Andere activiteiten zijn een seniorencafé, play café, bewegingsles voor ouderen, handwerkmiddag, een gezamenlijke afvalprik, groene avonden, het groene loket, buurtborrels en brainstorm-avonden voor de buurt. #

www.vrijenblij-energiehealing.nl

Vrij & Blij energiehealing Praktijk voor aura chakra healing

AuraTouch® Healing, sjamanistische technieken, SoulBodyFusion® behandeling

Voor balans, doorstroming en nieuwe energie in lichaam en ziel.

Afspraak maken?
Bel of app Yolente
06 - 2896 7583
Amsterdam-Oost

Of gebruik het contactformulier op de website

Dynamo samen in de buurt

Dynamo is er voor alle Amsterdammers. Of je nu op zoek bent naar hulp, iets leuks wilt doen of organiseren of je wilt inzetten voor je mede Amsterdamer, je kan bij Dynamo terecht.

www.dynamo-amsterdam.nl

www.dynamojong.nl

info@dynamo-amsterdam.nl

telefoon 020 46 09 300

Hulp nodig?

Amsterdammers (18+) met hulpvragen over geld, meedoen, zorg, wonen, gezondheid, werk en/of veiligheid kunnen terecht bij het Buurtteam Amsterdam.

www.buurtteamamsterdam.nl

info@buurtteamamsterdamoost.nl

telefoon 020 46 20 300

Dynamokind

Bij Dynamo zijn alle kinderen welkom bij de spelinloop (0-2,5), voorschool (2-4), kinderdagverblijf (0-4) en Talententent (4-12). Veilige en vertrouwde plekken in de buurt waar kinderen spelend leren en samen plezier maken. Kinderen krijgen de ruimte om zichzelf te zijn, nieuwe talenten te ontdekken en stap voor stap de wereld om zich heen te verkennen.

www.dynamokind.nl

peuters@dynamo-amsterdam.nl

telefoon 020 46 20 333

Versterk je mentale gezondheid

Ben is ervaringsdeskundige bij Buurtteam Amsterdam Oost en is vanaf het begin betrokken bij het project Zinvol wachten. Zinvol wachten is bedoeld voor iedereen die op een wachtlijst staat voor hulp bij mentale gezondheid, maar die graag direct iets wil doen.

Tijdens gratis groepsbijeenkomsten of gesprekken ontdek je wat helpt tijdens het wachten. 'Ik ervaar Zinvol wachten als iets dat mensen kan helpen bij hun eerste stappen in het nemen van de regie over het eigen herstelproces. Vooral het begin is belangrijk: hoe maak je verbinding en heeft iemand

al ruimte in zijn of haar hoofd om mee te doen. Wanneer dit het geval is, kan iemand het zeker als waardevol ervaren,' vertelt Ben.

Hij voegt hier nog aan toe: 'Na afloop stel ik altijd de vraag: hoe was dit voor jou? aan zowel deelnemers van alle bouwblokken als mensen

die 1-op-1 begeleid zijn. Vaak is het antwoord: Ik voel me iets beter, rustiger en ga met een goed gevoel naar huis.'

Zinvol wachten wordt ook door deelnemers positief ontvangen. Zo vertelt deelnemer Erik: 'Al na een aantal bijeen-

Ben de Buijzer – ervaringsdeskundige Zinvol wachten

komsten merkte ik, dat ik me gesteund en minder eenzaam voelde, doordat ik mijn verhaal kon delen met de andere aanwezigen. De groep was heel begripvol. Zinvol wachten heeft me zeker geholpen.' #

Wil je ook iets doen terwijl je wacht?

Zinvol wachten is iedere woensdag van 14.15-16.00 uur in buurthuis De Archipel op Makassarplein 1.

www.buurtteamamsterdam.nl/zinvol-wachten

15 april: Open dag op de voorschool

Ontdek woensdag 15 april wat een voorschool is! Alle kinderen van 2 tot 4 jaar kunnen naar de voorschool. Ze doen daar taalspelletjes, luisteren aandachtig tijdens het voorlezen, tekenen, zingen en bewegen. Leuk én leerzaam.

foto: Marije Kuiper

Ook leert je kind spelenderwijs belangrijke dingen zoals samen spelen, delen en voor zichzelf opkomen. Elke dag is een nieuw avontuur vol ontdekkingen. De voorschool werkt vaak samen met een

basisschool en het programma sluit daarom aan bij het programma en de werkwijze in groep 1 en 2. Ben je benieuwd of de voorschool iets voor jouw kind is? Kom woensdag 15 april tussen 10.00 en 12.00

uur tijdens de open dag kijken bij een voorschool in jouw buurt. Je krijgt een rondleiding en informatie over wat de voorschool kost. Kinderen vanaf 1 jaar kunnen al worden ingeschreven. #

Dynamo heeft veel voorscholen in Amsterdam. Dus vast ook een voorschool bij jou in de buurt. Tot woensdag 15 april op de Dag van de Voorschool.

www.dynamokind.nl

www.dynamo-amsterdam.nl/locatie/oosterparkhuis

Muziek, dans en verhalen komen samen in je buurt

Een plek waar muziek, dans en verhalen samenkomen, dat is Leven in je buurt! Een divers cultureel programma brengt verschillende culturen in Amsterdam Oost bij elkaar.

Tijdens de open middag met live muziek kun je niet stil blijven zitten. Je danst en zingt samen met buurtbewoners totdat je samen aan tafel schuift. Klopt je hart juist sneller van muziek, ritmes en klanken? Laat dan met je instrument jouw talent

horen aan de buurt. Maar ook wat jou bezighoudt, kan anderen raken, herkenning oproepen en nieuwe gesprekken openen. In een veilige en open setting luisteren we naar elkaar en maken we ruimte voor verbinding. Nieuwsgierig naar

het talent in jouw buurt? Of wil je graag jouw talent delen? Kom naar een open middag, sluit je aan bij de Boostband of doe mee aan de workshop Storytelling of Muziekworkshop. #

Nieuw is Writers Camp waar jongeren hun eigen stem ontdekken via tekst, rap, spoken word of poëzie. dynamo-amsterdam.nl/leven-in-je-buurt

Jongeren in Oost: van tijdlijn tot talentontwikkeling

Van Instagram tot gaming en Discord. Jongeren staan tegenwoordig altijd 'aan' en krijgen een constante stroom van prikkels.

Dynamo jongerenwerker Cherinne weet als geen ander hoe belangrijk het is om aanwezig te zijn hun digitale leefwereld. 'Jongeren ontmoeten elkaar zowel online als offline. Als jongerenwerker speel je ook een rol in deze digitale ruimtes. Het is belangrijk dat je de drempel om online contact te maken verlaagt en sig-

nalen oppikt. Om zo de digitale leefwereld met de wereld daarbuiten te verbinden.' Ze voegt hier nog aan toe: 'Online haat versterkt elkaar en zorgt voor wij-zij-dynamieken die direct doorwerken in de buurt en in de veiligheid van jongeren. Samen met onze jongeren bouwen we daarom juist aan sociale verbinding in Oost.

Niet alleen door er online voor ze te zijn, maar we organiseren ook bewust activiteiten waarbij de telefoons aan de kant gaan: kookworkshops, sporten, dj-lessen. Alles in het teken van talentontwikkeling.' #

Daag jezelf uit en ga ook eens offline! Check onze jongerenactiviteiten: dynamojong.nl

Luistertip

In de podcast 'Niet Teveel Wawa' bespreekt Cherinne samen met collega's Lieke en Nissrine thema's als mediawijsheid, identiteit en groepsdruk op een luchtige manier.

'Jongeren luisteren écht, zodat ze ons kennen van offline. Zo vullen we hun tijdlijn met positieve verhalen en laten we zien dat er ook een andere kant is van sociale media.' #

Luister de podcast via Instagram @dynamo_jongeren of TikTok @dynamo.jongeren

Team OOST

Lekkage in de woning, wat nu?

Tekst: Wies Luttkhuizen

Een verhuurder moet gebreken binnen een redelijke tijd repareren. In principe is dat binnen zes weken. Alleen bij urgente problemen moet dit sneller.

Het is belangrijk dat u de gebreken niet alleen telefonisch maar ook schriftelijk meldt bij de verhuurder. In het geval dat de gebreken niet binnen zes weken zijn hersteld, kunnen huurders van een sociale huurwoning een gebrekenprocedure bij de Huurcommissie starten. De Huurcommissie komt dan langs om naar de gebreken te kijken. Bij ernstige gebreken kan de Huurcommissie een tijdelijke huurkorting uitspreken totdat de gebreken zijn hersteld.

Middenhuur en vrije sector

Ook huurders van middenhuurwoningen (met een contract van op of na 1 juli 2024) kunnen zo'n procedure starten. Vrijesectorhuurders kunnen alleen een procedure bij de Huurcommissie starten als schriftelijk met de verhuurder is afgesproken dat de Huurcommissie de geschilbeslechting doet. Een andere optie is om herstel van gebreken via de rechter af te dwingen. [tussenkop]Zelf verhelpen[tussenkop] Huurders kunnen ook zelf de gebreken

foto: freepik

(laten) herstellen en de kosten verrekenen met de huur. Dit kan alleen als u dit op de juiste wijze aanpakt: u meldt de verhuurder het gebrek schriftelijk en geeft daarbij de verhuurder een redelijke tijd om het probleem op te lossen (zes weken). Vermeld dat als dit niet gebeurt u de gebreken zelf gaat oplossen en de kosten zal verrekenen. Daarna vraagt u meerdere offertes op en kiest de meest voordelige. Er zit wel een nadeel aan deze werkwijze. U loopt het risico op discussies met de verhuurder, bijvoorbeeld over

de hoogte van de kosten. Uw verhuurder kan dan naar de rechter stappen of een incassoprocedure starten. Neem daarom altijd eerst contact op met !WOON.

Wie is verantwoordelijk voor de schade?

Een lekkage zelf moet bijvoorbeeld door de verhuurder opgelost worden. Maar dat geldt niet automatisch voor schade als gevolg van de lekkage. Schade aan het casco, zoals kozijnen, daken, waterleidingen en muren, is voor de verhuurder. Voor schade aan eigen spullen zoals vloer, meubels en zo zal de verhuurder u eerst verwijzen naar uw inboedelverzekering. Als die uw schadeclaim afwijst, dan kunt u met deze schriftelijke afwijzing uw verhuurder verzoeken de gevolgschade te vergoeden. De verhuurder is echter niet in alle gevallen daartoe verplicht. Dat is enkel zo in het geval van nalatigheid; bij voorbeeld als de verhuurder wel van het gebrek op de

hoogte was maar dit niet binnen een redelijke termijn heeft verholpen. Is de schade veroorzaakt door daklekkage na een storm? Dat is niet automatisch de verhuurder aan te rekenen. Dat kan anders zijn als het dak al gebrekkig was en de verhuurder dat wist, omdat dit ook al eerder schriftelijk was gemeld.

Inboedelverzekering

Een inboedelverzekering is niet verplicht maar wel verstandig. Want de kans bestaat dat uw verhuurder uw schade niet vergoedt, waardoor u hoge kosten krijgt als u geen inboedelverzekering hebt. Een inboedelverzekering regelt indien nodig soms ook tijdelijke woonruimte. #

Hulp of advies nodig?

Kom dan naar !WOON.

Wij zijn te bereiken via 020 523 01 50 of oost@wooninfo.nl.

Ook hebben we elke woensdag tussen 9.00 en 12.00 uur inloopspreekuur aan de 2e Boerhaavestraat 46-H

Uw Amsterdamse makelaar met kennis van zaken en al meer dan 20 jaar een betrouwbare specialist in het hart van Oost-Watergraafsmeer!

UW BUURTMAKELAAR!

DE HEREN VAN SNOEK
MAKELAARDIJ

VBO **MAKELAAR**

020 46 30 100

deherenvansnoek.nl ▲ Linnaeuskade 6 ▲ 1098 BC Amsterdam

Ekodis
Natuurvoeding

UW BIOLOGISCHE
BUURTSUPER IN OOST!
BEUKENPLEIN 73

SINDS 1983
WWW.EKODIS.NL

**UITVAARTCENTRUM
ELDERS**

persoonlijke uitvaartverzorging

kleinschalig rouwcentrum
tegenover De Nieuwe Ooster

dag en nacht
020 6252201
info@davidelders.nl
www.davidelders.nl

kruislaan 235 amsterdam

START
als vrijwilliger in Oost

Spreekuren
Post Oost: di 9-17 uur, do 13-17 uur
Startblok Zeeburg: do 9-12 uur

Afspraak Maken?
Bel/app **Mona Dahir**, 06-38326317
m.dahir@vca.nu, www.VCA.nu

Vrijwilligers Centrale
Amsterdam

'de no-nonsense makelaar van Amsterdam Oost'

JANSEN SMIT

makelaars taxateurs

X AANKOOP
X VERKOOP
X TAXATIES

020 - 261 91 66 info@jansensmit.nl www.jansensmit.nl

Dwars door het recht

Het Juridisch Spreekuur van de Hogeschool van Amsterdam behandelt actualiteiten die met het recht te maken hebben.

Gratis identiteitskaart

Tekst: Abir Chaouki

Wist je dat je met een Stadspas mogelijk recht hebt op een gratis identiteitskaart? Een identiteitsbewijs lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet voor iedereen. In Amsterdam zijn er inwoners die geen geldig identiteitsbewijs hebben omdat zij de kosten simpelweg niet kunnen betalen. Juist deze groep loopt tegen grote problemen aan in het dagelijks leven. Om dit te voorkomen, biedt de gemeente Amsterdam een regeling aan waarmee Stadspashouders gratis een identiteitskaart kunnen aanvragen.

Op de website van de gemeente (www.amsterdam.nl/werk-en-inkomen/regelingen-bij-laag-inkomen-pak-je-kans) staan nog veel meer voorzieningen waar je mogelijk recht op hebt.

Buitenspel

Een geldig identiteitsbewijs is verplicht in Nederland en nodig voor vrijwel alle contacten met de overheid. Zonder ID kan iemand geen zorgverzekering afsluiten, geen uitkering aanvragen en vaak ook geen bankrekening openen. Dit vergroot de kans op schulden en sociale uitsluiting. Voor mensen met een laag inkomen kan de aanschaf van een identiteitskaart een onoverkomelijke drempel zijn. Zonder ID sta je buitenspel.

Voorwaarden

Om te voorkomen dat financiële problemen leiden tot grotere maatschappelijke en juridische gevolgen, biedt de Gemeente Amsterdam deze regeling aan. Hiermee wordt voorkomen dat mensen vastlopen doordat zij niet kunnen voldoen aan de identificatieplicht. De regeling is bedoeld voor Amster-

dammers met een laag inkomen die in het bezit zijn van een geldige Stadspas. Een belangrijke voorwaarde is dat de aanvrager geen geldig paspoort heeft. Heeft iemand wel een paspoort, dan kan hij of zij alleen in aanmerking komen als dit paspoort binnen acht weken verloopt.

Aanvragen

De aanvraag verloopt via de gemeente. Inwoners maken een afspraak bij een stadsloket en geven aan dat zij gebruik willen maken van de regeling voor een gratis identiteitskaart. Daarbij moet worden aangetoond dat men een Stadspas heeft en dat er geen geldig paspoort is, of dat het paspoort binnen acht weken verloopt. Voor wie moeite heeft met de aanvraag of met taal, is ondersteuning mogelijk via de medewerkers van de afdeling burgerzaken.

Gratis belastingaangifte bij de OBA

Elke Amsterdamer die moeite heeft met belastingaangifte kan in maart en april 2026 terecht bij de Belastingdagen op een van de OBA-locaties in Amster-

dam, een initiatief waar ook de medewerkers van HJS zich voor inzetten: zij helpen u graag en gratis bij het invullen van de aangifte. Het enige dat hiervoor nodig is, is een afspraak te maken via www.oba.nl/belastingdagen. Voordat je naar de Belastingdagen komt, is het belangrijk om de checklist te bekijken. Hier staat precies welke documenten er nodig zijn. Neem alles mee wat op de lijst staat, want zonder de juiste spullen kun je niet geholpen worden. #

Waar(mee) kunnen wij u verder helpen?

Het Juridisch Spreekuur (HJS) staat voor u klaar met gratis hulp bij vragen over belastingen, recht en sociaal-maatschappelijke zaken in maart en april. Komen wij er samen niet uit, dan zorgen wij ervoor dat u wordt doorverwezen naar de juiste instantie. U bent van harte welkom op een van de onderstaande locaties:

Buurtcampus Oost

Sumatrastraat 314 (1095 HV)

telefoon: 020 233 97 59

Juridisch inloopsprekkuur: elke woensdag van 09.30 tot 12.30 uur

Hoofdlocatie HJS

Wibautstraat 5^a (Muller Lulofshuis - 2e etage (02A08))

telefoon: 06 211 588 82

Bereikbaar: maandag t/m donderdag

van 9.00-17.00 uur

e-mail: hjs@hva.nl

twitter/X: @hva-hjs

website: www.hva.nl/hjs

Vrijwilligers, nodig en onmisbaar

Vrijwilligers zijn onmisbaar – voor organisaties én voor de stad. Daarom staan Mona Dahir (l) en Meike Baretta (r) van VCA Oost klaar voor iedereen die met vrijwilligers werkt én voor mensen die vrijwilligerswerk willen doen.

Mona koppelt je graag aan passend vrijwilligerswerk via onze vacaturebank en persoonlijke gesprekken. Meike ondersteunt organisaties met advies over werken met vrijwilligers, bestuur, geldzaken en begeleiding. #

Mail of bel:

m.dahir@vca.nu, 06 383 263 17

m.baretta@vca.nu, 06 349 589 43

Thuis op straat

Dak- en thuislozen in Oost

Je ziet ze op allerlei onopvallende plekken, de dak- en thuislozen in de buurt. Ze slapen bij het station, in een portiek, onder een viaduct of op een bankje, omwikkeld in karton in het park. Er zijn naar schatting op het moment meer dan 13.000 dak- en thuislozen in Amsterdam.

Buurtmuseum Indische Buurt pakte dit onderwerp op en gaf drie kunstenaars de gelegenheid de wijk uit het perspectief van de daklozen vast te leggen. Dit alles in samenwerking met de Regenbooggroep die opvang en onderdak in Amsterdam levert. Luister naar de inzichten.

Alle podcasts van Geluiden uit Oost zijn te beluisteren via www.geluidenuitooost.nl, oost-online en/of Spotify. Meer informatie, mail dan naar hello@geluidenuitooost.nl

Scan de QRcode en luister

Hildo Krop

Hildo Krop was stadsbeeldhouwer van Amsterdam en Galerie Mignon aan de Middenweg 106 heeft een tentoonstelling gewijd aan zijn werk in en rond de Watergraafsmeer.

Er is aandacht voor zijn diernotieven aan de 5e Montessorischool. En ook zijn kunst aan het Zuivelplein en aan de Kamerlingh Onneslaan komt aan de orde. Monumentaal werk is te zien op Begraafplaats De Nieuwe Ooster en op het Oranje Vrijstaatsplein. #

De tentoonstelling is te zien tot 25 april

#Dwars - Iggertjes

De gratis advertentierubriek van Dwars door de buurt.

Deze rubriek is bedoeld als service voor onze lezers. U kunt als particulier of stichting een gratis advertentie, oproep of mededeling plaatsen. Er worden geen commerciële boodschappen geplaatst. Uw informatie moet voor de deadline bij ons binnen zijn en mag hooguit uit 200 tekens bestaan.

Zie het colofon elders in deze krant voor deadline en mailadres.

Tuinieren

Het Darwinplantsoen zoekt weer vrijwilligers om mee te helpen in de tuin deze lente.

Leuk en leerzaam.

Geef je op via www.vriendenvanParkDarwin.nl, of info@vriendenvanParkDarwin.nl.

Bezorger gezocht

Een keer in de twee maanden #Dwars bezorgen tegen betaling?

Bel Bert Bronk 06 266 220 73.

Betere foto's maken?

Het Dapperhuis biedt een cursus op de donderdagmiddagen. Vragen of aanmelden ebiersteker@dynamo-amsterdam.nl of 06 229 402 91.

Bestaan zee-insecten?

Budak, CC, Flickr

Insecten kennen we allemaal. De meeste zien we niet eens, en sommige laten ons even krabben. Insecten horen bij lucht, op het land en aan het water. Ze ademen via kleine buisjes die alleen met lucht werken.

In zee lukt dat niet: daar heb je kieuwen en stevige schilden nodig. Daarom zie je in zee wel vissen en kreeften, maar bijna geen echte insecten.

Alleen de kleine oceaanschaatser Halobates bleef op de grens leven. Hij ziet nooit een strand en woont niet in zee maar erop, lopend over het wateroppervlak.

Dieren die op insecten lijken

Mantis shrimp, CreomboC., CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/>

Toch leven veel dieren in zee die je aan insecten doen denken. Een bidsprinkhaankreeft houdt zijn klauwen omhoog als een bidsprinkhaan. Krill beweegt in grote zwermen. Over de zeebodem schuifelen kleine diertjes die eruitzien als uitgegrote pissebedden.

Sommige hebben lange poten, andere een hard schild of sprieten die voorzichtig bewegen in het water. Ze lopen, kruipen en schieten weg, net als insecten op het land.

Maar onder water gelden andere regels. Wat op een insect lijkt, blijkt iets heel anders te zijn.

Zijn zeespinnen echte spinnen?

Nymphon maculatum, Corbari L. & Leprieur S., CC <https://www.gbif.org/>

Op de bodem van de zee leeft een dier dat op een spin lijkt maar bijna alleen uit poten bestaat. Ze kunnen tot 70 cm groot worden! Dat zijn de Pycnogonida, de zeespinnen.

Ze zijn geen insecten en ook geen echte spinnen. Hun lichaam is zo klein dat delen van hun maag en darmen doorlopen tot in de poten – een vreemde maar handige oplossing.

Het lijkt alsof de natuur hier een oude vorm heeft bewaard: ze leven al meer dan 400 miljoen jaar in zee.

Strandvlooien, insecten of niet?

Door Arnold Paul - zelf gefotografeerd, CC, <https://commons.wikimedia.org/>

Op het strand zie je kleine beestjes wegschieten als je een steen optilt of een klomp zeewier omdraait. Ze springen razendsnel alle kanten op.

Veel mensen denken dat het insecten zijn, maar dat klopt niet. Strandvlooien horen bij de kreeftachtigen, familie van krabben en garnalen.

Ze leven precies op de grens van zee en land. Ze gaan niet de zee in maar leven in nat zand of tussen aangespoeld wier. Daar eten ze kleine resten planten en dieren. Overdag verstoppen ze zich voor uitdroging, want zonder vocht kunnen ze niet overleven.

Isopode ook wel bekend als pissebed

Ecomare, CC, <https://commons.wikimedia.org/>

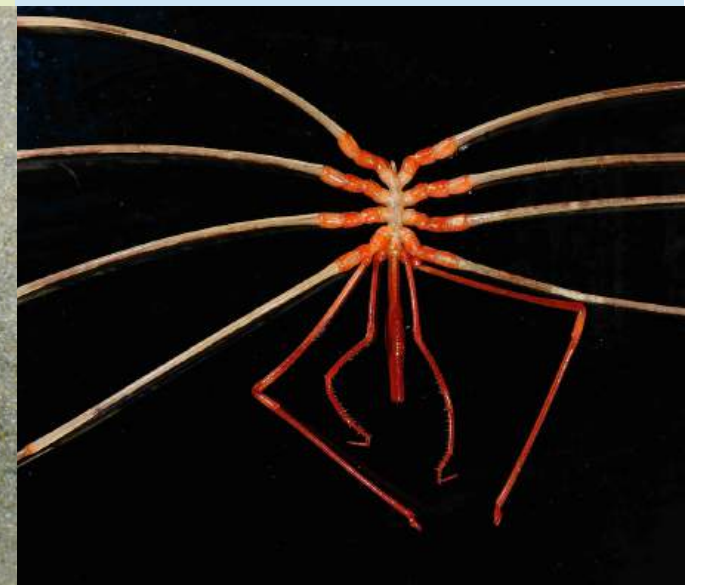
Als je aan het water zit, kan er ineens iets over je voet kruipen. Koel, snotgroen en snel weer verdwenen, alsof je voet even een steen was. Het is een zeepissebed. Het doet niets en is meestal banger voor jou dan jij voor hem.

Deze diertjes bestonden al lang voordat de eerste dinosaurussen rondliepen. Landpissebedden zijn hun afstammelingen. Net als strandvlooien horen pissebedden bij de kreeftachtigen.

Ze ademen met kleine kieuwachtige plaatjes onder hun lijf, die vochtig moeten blijven. Blijven ze langer dan twee uur droog, dan redden ze het niet.

Knutseldoos

Zeespin of landspin? CC, <https://commons.wikimedia.org/>

Heel ver weg loopt iets wat op een spin lijkt over de bodem van de oceaan. Langs de Amstel weeft een spin zijn net om lekkere hapjes te vangen. Tussen die twee ligt een geschiedenis van miljoenen jaren.

In de zee komen kieuwen en schilden van pas, op het land buisjes om mee te kunnen ademen. Zo groeide uit één oude familie een wereld vol verschillende beestjes.

Alle aanpassingen die nodig zijn om te overleven lijken op experimenteren in een grote knutseldoos. Kleine veranderingen zoals een net iets langer angeltje kunnen dan na een paar generaties tot stand komen.

Zullen we doen alsof we een steen zijn?